

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+

Ostrowiec Świętokrzyski, listopad 2021r.

Spis treści

WPROWADZENIE 1

PRZEBIEG PLANOWANIA STRATEGICZNEGO, W TYM SPOSOBY WŁĄCZENIA PARTNERÓW W PRZYGOTOWANIE STRATEGII 3

DIAGNOZA PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ROZWOJOWYCH ORAZ POTENCJAŁU POWIATU OSTROWIECKIEGO 5

Wnioski z sondażu społecznego wśród mieszkańców 6

Wnioski z sondażu społecznego wśród młodzieży 11

WYNIKI DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ 15

ANALIZA SWOT 24

WYZWANIA/PRIORYTETY ROZWOJOWE 28

WIZJA I MISJA POWIATU OSTROWIECKIEGO 31

PLAN OPERACYJNY 33

Podejście zintegrowane 33

1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Powiatu. 36

1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej. 37

2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego. 40

2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej 41

2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców. 42

2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny 42

3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej. 48

3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu. 49

3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego. 51

3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu. 51

3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów 52

4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem 59

4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym. 60

4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym 61

ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU 65

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU OSTROWIECKIEGO DO ROKU 2030 76

System wdrażania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 76

System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 83
Potencjalne źródła finansowania kierunków interwencji określonych w ramach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030..... 86
Zarządzanie ryzykiem w procesie realizacji strategii..... 89

WPROWADZENIE

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ obejmuje obszar powiatu ostrowieckiego w jego administracyjnych granicach i stanowi naturalną kontynuację polityki rozwoju określonej we wcześniejszych wersjach opracowania. Dokument został sporządzony z inicjatywy Zarządu Powiatu Ostrowieckiego i opracowany w Starostwie Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim przy współudziale powołanego przez Zarząd zespołu zadaniowego, w skład którego weszli przedstawiciele Starostwa, Rady Powiatu, powiatowych jednostek organizacyjnych, przedstawiciele gmin z terenu powiatu ostrowieckiego. Strategia opracowana została we współpracy z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu powiatowego diagnozującym podstawowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał powiatu, opisującym podejście zintegrowane, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni powiatu w perspektywie najbliższych lat, w tym przy szerokiej partycypacji interesariuszy i partnerów. Tym samym stanowi **strategię terytorialną** w myśl rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz.

W systemie zarządzania polityką rozwoju strategia pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz samorządu powiatowego – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi – w procesie zarządzania powiatem.

Dokument ten:

- diagnozuje obecną pozycję konkurencyjną powiatu,
- wskazuje najważniejsze problemy, potrzeby i oczekiwania społeczne oraz związane z tym wyzwania rozwojowe,
- identyfikuje mocne i słabe strony powiatu,
- służy oraz wspiera proces pełnego wykorzystania potencjału oraz szans rozwojowych powiatu, a jednocześnie niwelowania barier pojawiających się w otoczeniu,
- tworzy wizję rozwoju powiatu,
- określa spójne cele rozwoju wspólnoty samorządowej powiatu (spójne z potrzebami lokalnymi, a jednocześnie zgodne z priorytetami aktualnych unijnych i krajowych

dokumentów strategicznych wyższego rzędu) oraz wskazuje kierunki interwencji strategicznej,
- koordynuje różne terytorialnie, sektorowo i technicznie plany oraz dokumenty strategiczne,
- koordynuje i skupia pod względem przestrzennym wykorzystanie funduszy, a jednocześnie jest ważnym dokumentem wspierającym proces pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych,
- określa zasady wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem procesów współpracy.

Potrzeba budowy nowej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 wynikała z wielu przesłanek wewnętrznych i zewnętrznych. Do tych pierwszych należą m.in.: stopniowe zmiany w strukturze demograficznej wspólnoty lokalnej i związane z nimi potrzeby w zakresie dostosowywania usług społecznych, zmieniające się oczekiwania i aspiracje mieszkańców, zmiany dotykające lokalnej gospodarki i rynku pracy, środowiska, inne spojrzenie władz samorządowych na rozwój powiatu. Głównymi przesłankami natury zewnętrznej są: projektowanie nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 na szczeblu krajowym i regionalnym oraz związane z nim zmiany prawne oraz dostosowanie dokumentów strategicznych wyższego rzędu, zmiany społeczne i gospodarcze w bliższym i dalszym otoczeniu powiatu, czy też zmiany technologiczne i cywilizacyjne. W odpowiedzi na te przesłanki, strategia formułuje wizję rozwoju, rozumianą jako pożądany stan rzeczywistości, a także stawia długo i krótkookresowe cele do osiągnięcia przez całą wspólnotę lokalną.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ jest rezultatem procesu planowania strategicznego, prowadzonego metodą partycypacyjną, z udziałem przedstawicieli różnych środowisk wspólnoty lokalnej. Partycypacja polegała przede wszystkim na przeprowadzeniu badań społecznych (wśród mieszkańców oraz wśród uczniów szkół ponadpodstawowych dla których organem prowadzącym jest Powiat Ostrowiecki) oraz organizacji spotkań warsztatowo-konsultacyjnych poświęconych diagnozie potrzeb rozwojowych i oczekiwań społecznych oraz identyfikacji potencjałów, barier, wyzwań i kluczowych przedsięwzięć realizacyjnych w perspektywie 2030 roku. Dzięki takiemu podejściu dokument stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową powiatu.

Jednocześnie jest zaproszeniem do współpracy dla wszystkich partnerów zainteresowanych jego przyszłością. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ nie ogranicza się bowiem w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim i jednostki powiatowe, ale proponuje zadania dla całej społeczności lokalnej, wszystkich gmin i ich instytucji oraz partnerów społecznych i gospodarczych działających na terenie powiatu.

Od wspólnych decyzji koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych, a także sprawności i efektywności mechanizmów współpracy, zmierzających do kompleksowego wykorzystywania lokalnych zasobów i możliwości rozwojowych powiatu oraz neutralizowania barier, zależy powodzenie prowadzonej polityki rozwoju. Tworzenie partnerstw na etapie wdrażania zapisów Strategii będzie miało kluczowe znaczenie również ze względu na nowe instrumenty rozwojowe, które wymagają zacieśnienia współpracy i skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy oraz podmioty prywatne i pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców, turystów, inwestorów, przedsiębiorców i innych klientów.

Okres realizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego przyjęto na dziesięć lat (2021-2030), co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z dostępnymi na tę chwilę kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, tj. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

PRZEBIEG PLANOWANIA STRATEGICZNEGO, W TYM SPOSOBY WŁĄCZENIA PARTNERÓW W PRZYGOTOWANIE STRATEGII

Prace związane z przygotowaniem Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 obejmowały w szczególności następujące działania:

1. Opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu w oparciu o dane statystyki publicznej w układzie dynamicznym (kilkuletnim) i porównawczym (benchmarkingowym).
2. Przygotowanie i przeprowadzenie sondażu społecznego wśród mieszkańców z zakresu preferencji i potrzeb rozwojowych powiatu.
3. Przygotowanie i przeprowadzenie sondażu społecznego wśród uczniów szkół ponadpodstawowych dla których organem prowadzącym jest powiat ostrowiecki, z zakresu preferencji rozwojowych oraz oczekiwań w kontekście pięciu kolejnych lat.
4. Przeprowadzenie warsztatów strategicznych z kluczowymi interesariuszami lokalnymi:
    - Przedstawienie aktualnych zmian w ramach systemu planowania strategicznego w Polsce oraz procesu opracowania strategii rozwoju powiatu, omówienie standardów i dobrych praktyk;
    - Prezentacja podstawowych wskaźników oraz trendów opisujących rozwój społeczno-gospodarczy powiatu – wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej;

- Prezentacja wniosków z przeprowadzonego sondażu społecznego wśród mieszkańców z zakresu preferencji i potrzeb rozwojowych powiatu;
- Przeprowadzenie analizy zasobów własnych i otoczenia powiatu – analiza SWOT, analiza potrzeb rozwojowych i potencjału powiatu, formułowanie wizji rozwoju;
- Identyfikacja głównych wyzwań i kierunków rozwoju powiatu w oparciu o wyniki sondażu społecznego, wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej oraz dyskusja nad analizą SWOT;
- Budowa celów strategicznych (długofalowych) i celów operacyjnych (średniookresowych);
- Identyfikacja zadań w ramach poszczególnych celów;
- Określenie ram organizacyjno-logistycznych realizacji zadań.

5. Określenie zgodności obszarów rozwoju oraz celów strategicznych z priorytetami dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym.
6. Określenie systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii, w tym opracowanie mierników realizacji celów.
7. Weryfikacja projektu strategii z organami opiniującymi.
8. Poddanie projektu strategii konsultacjom społecznym.
9. Opracowanie ostatecznej wersji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030.

DIAGNOZA PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ROZWOJOWYCH ORAZ POTENCJAŁU POWIATU OSTROWIECKIEGO

Ważnym elementem prac nad Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 było opracowanie kompleksowej diagnozy uwarunkowań i potrzeb rozwojowych oraz potencjału powiatu. Diagnoza realizowana była za pomocą ilościowych i jakościowych metod badawczych. W pierwszym przypadku przeprowadzona została analiza społeczno-gospodarcza powiatu w ujęciu dynamicznym i porównawczym, bazująca na danych statystyki publicznej. W rozdziale zamieszczono najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy. W każdym z analizowanych aspektów społeczno-gospodarczych zaprezentowano kluczowe wskaźniki oraz wynikające z nich konsekwencje i wyzwania, którym sprostać musi powiat. W drugim przypadku przeprowadzono badania sondażowe w formie ankiety on-line wśród mieszkańców powiatu oraz uczniów szkół ponadpodstawowych.

Mieszkańcom zaproponowano wypełnienie elektronicznego formularza zamieszczonego na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim. Sondaż trwał przez trzy tygodnie (od 20 maja do 10 czerwca 2021 r.) i wzięły w nim udział 152 osoby. Respondenci odpowiadali na pytania dotyczące przywiązania do miejsca zamieszkania, oceniające warunki życia oraz jakość i dostępność usług publicznych na terenie powiatu (w obszarach: obsługa administracyjna, środowisko, transport i infrastruktura komunikacyjna, bezpieczeństwo publiczne, edukacja i wychowanie, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, biznes i rynek pracy, kultura i rekreacja), a także dotyczące możliwości i kierunków rozwoju powiatu ostrowieckiego. Informacje o badaniu zostały upublicznione na stronie internetowej powiatu, w mediach społecznościowych oraz w prasie lokalnej, gdzie po zeskanowaniu kodu QR przenosiło czytelnika do formularza ankiety.

Sondaż wśród młodzieży realizowany był w dniach 12-26 maja 2021 r. Wykorzystując sytuację zdalnego nauczania, przy wykorzystaniu szkolnych systemów poproszono uczniów szkół ponadpodstawowych o wypełnienie ankiety on-line, której celem było przede wszystkim poznanie ich oceny powiatu ostrowieckiego jako miejsca do życia. Dodatkowo poproszono o określenie jakie czynniki wpływają na jego atrakcyjność albo które powodują, że nie jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania. Poszerzając te odpowiedzi o plany mieszkaniowe młodzieży w perspektywie pięciu najbliższych lat otrzymano obraz powiatu z perspektywy młodego, niemal pełnoletniego mieszkańca. W badaniu wzięło udział 677 uczniów.

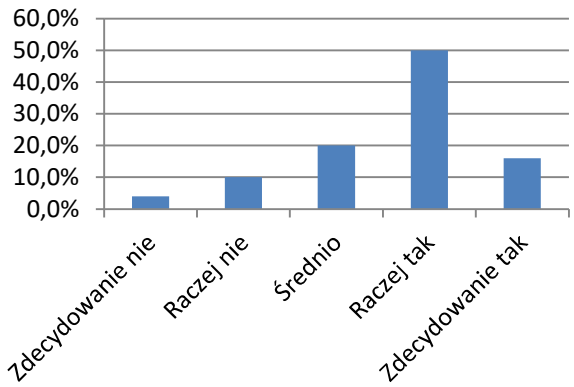
Kluczowe wnioski dla planowania strategicznego wynikające z obu badań sondażowych również opisano w rozdziale.

Wnioski z sondażu społecznego wśród mieszkańców

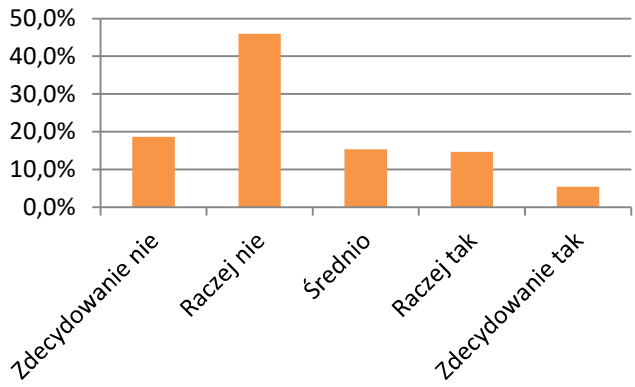
Do najważniejszych informacji płynących z badania sondażowego zaliczono:

- 66% respondentów zadeklarowało wysoki poziom zadowolenia z faktu, iż zamieszkuje na terenie powiatu ostrowieckiego. 60% ankietowanych stwierdziło, że czuje się częścią wspólnoty mieszkańców powiatu.
- Z drugiej jednak strony, co piąty z badanych wskazywał, że rozważa możliwość zamieszkania w innym miejscu, poza powiatem.

Wykres 1. Poziom zadowolenia z zamieszkania na terenie powiatu ostrowieckiego

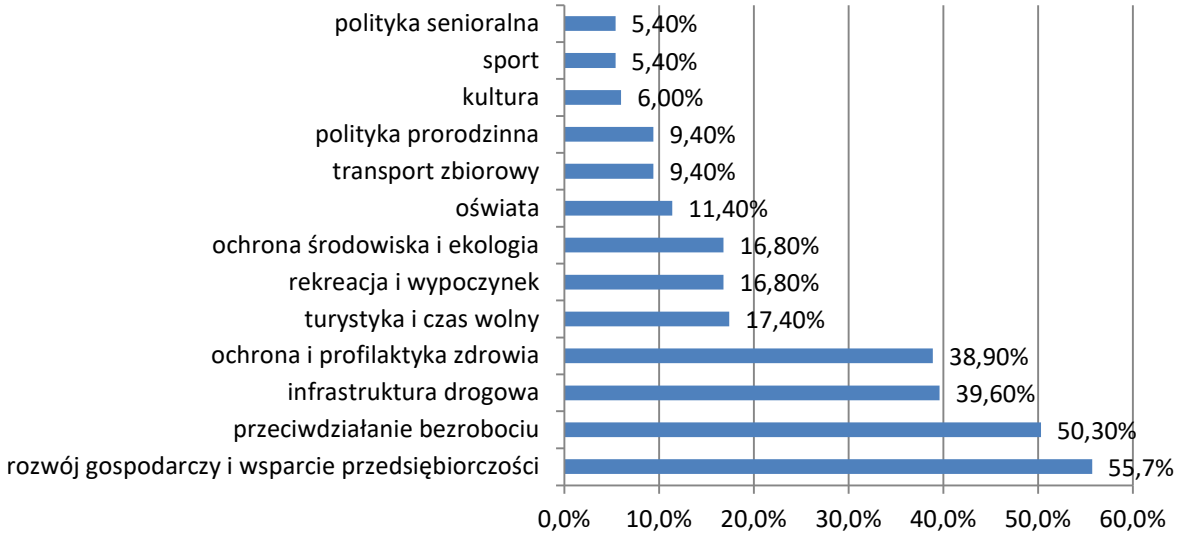

Wykres 2. Potencjalna chęć wyprowadzenia się poza powiat ostrowiecki

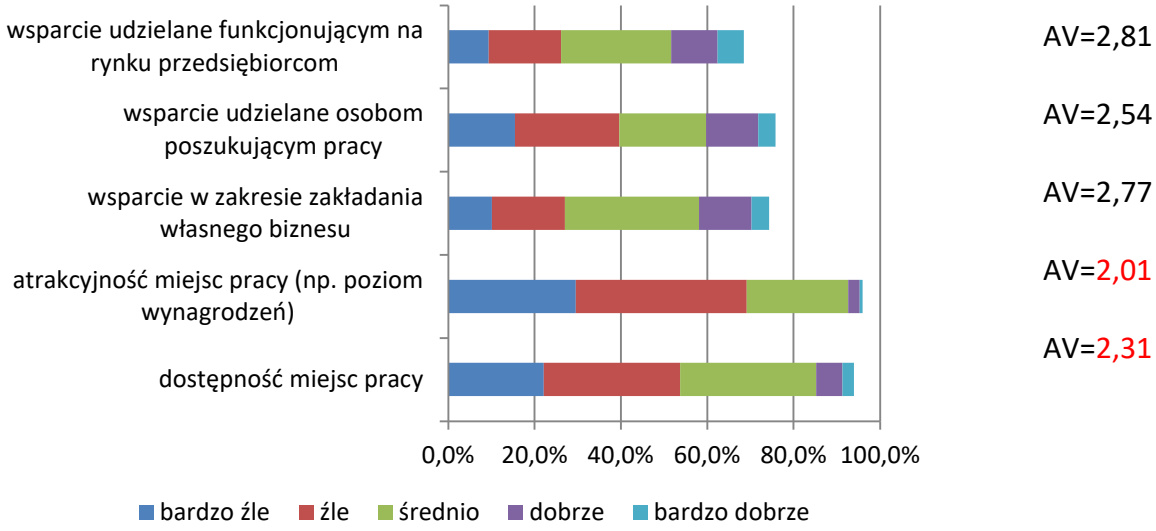
- Niemal 90% respondentów wskazywało na swoje zainteresowanie sprawami powiatu. Główne źródła informacji stanowią: prasa lokalna, strona internetowa, rozmowy z sąsiadami oraz media społecznościowe. Jednocześnie polityka informacyjna powiatu została oceniona dobrze (65,8%).
- Zdaniem ankietowanych władze powiatu sprzyjają społecznej aktywności mieszkańców i wspierają ich inicjatywy. Jednocześnie współpraca powiatu z organizacjami pozarządowymi została oceniona umiarkowanie dobrze.
- Mieszkańcy wysoko ocenili pracę urzędników załatwiających sprawy w Starostwie Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim (71,1%).
- Jako najważniejsze dziedziny rozwoju w kolejnych latach dla władz powiatu respondenci wskazali: 1. Rozwój gospodarczy i przedsiębiorczość (55,7%), 2. Przeciwdziałanie bezrobociu (50,3%), 3. Infrastrukturę drogową (39,6%), 4. Ochronę i profilaktykę zdrowia (38,9%) 5. Turystykę i czas wolny (17,4%).

Wykres 3. Priorytety rozwojowe w ocenie mieszkańców

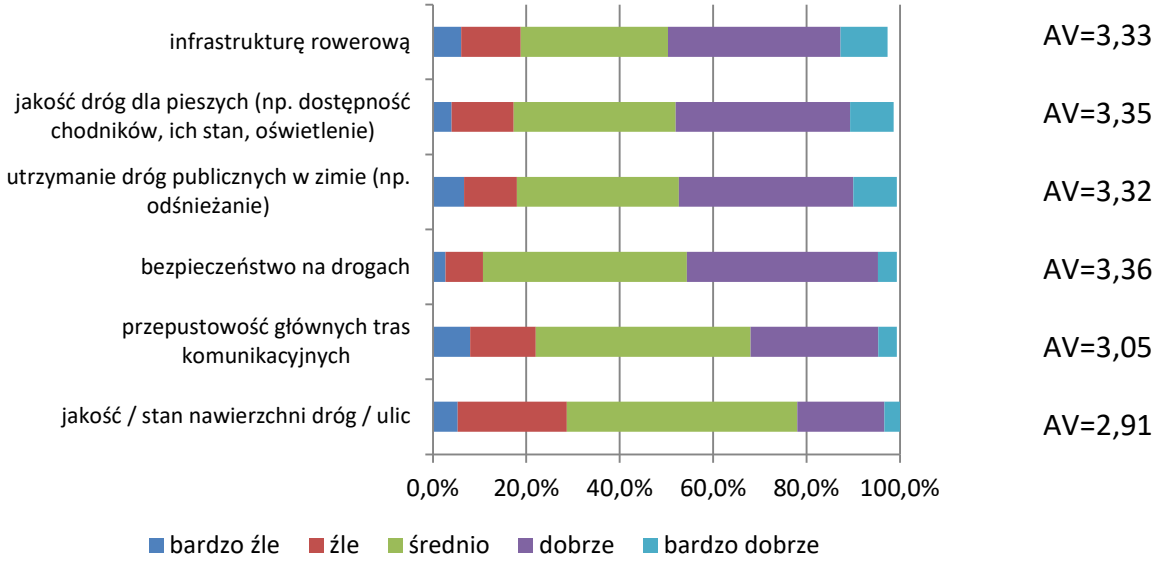
- W przypadku priorytetu dotyczącego gospodarki i rynku pracy za główny obszar problemowy uznane zostały przez ankietowanych dostępność i atrakcyjność miejsc pracy. Czynniki związane ze wsparciem przedsiębiorczości zostały ocenione poprawnie, jednak zwraca uwagę poziom wiedzy na ten temat (co czwarta osoba nie potrafiła odnieść się do pytania).

Wykres 4. Ocena czynników w obszarze biznes i rynek pracy

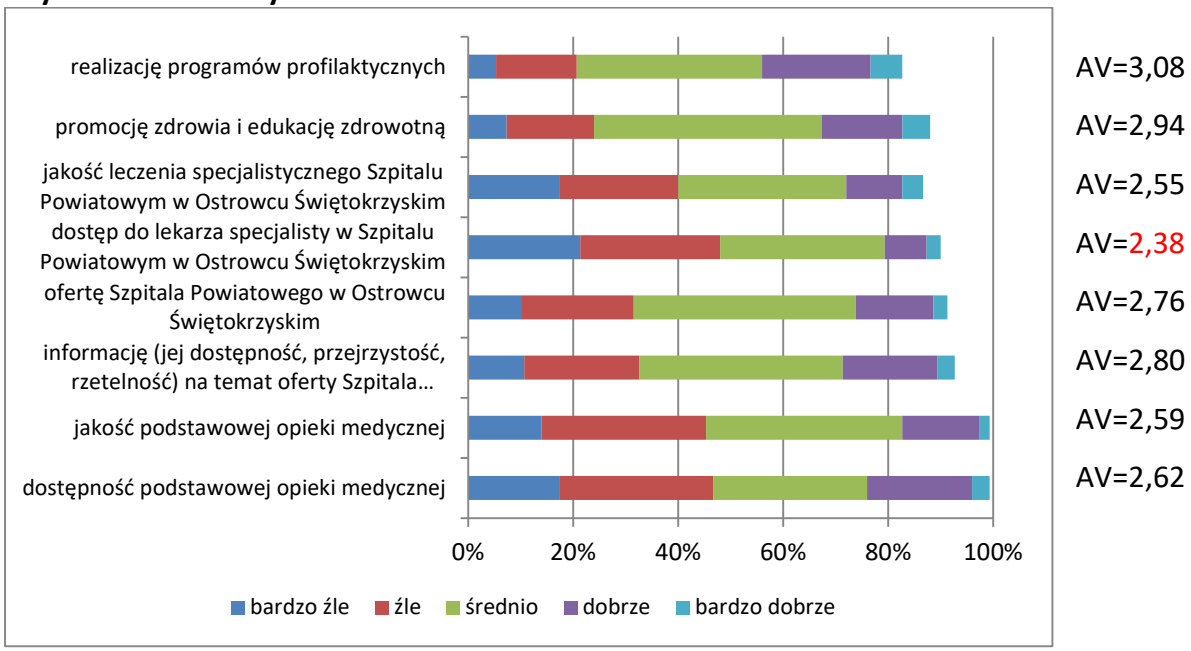
- W obszarze infrastruktury drogowej jako główne pole interwencji respondenci wskazali poprawę jakości i stanu nawierzchni dróg/ulic. Ankietowani dobrze ocenili wszystkie pozostałe analizowane aspekty. Kwestią pojawiającą się wśród odpowiedzi otwartych respondentów było również bieżące utrzymanie dróg i chodników oraz postulaty związane z budową ścieżek rowerowych.

Wykres 5. Ocena czynników w obszarze infrastruktury komunikacyjnej

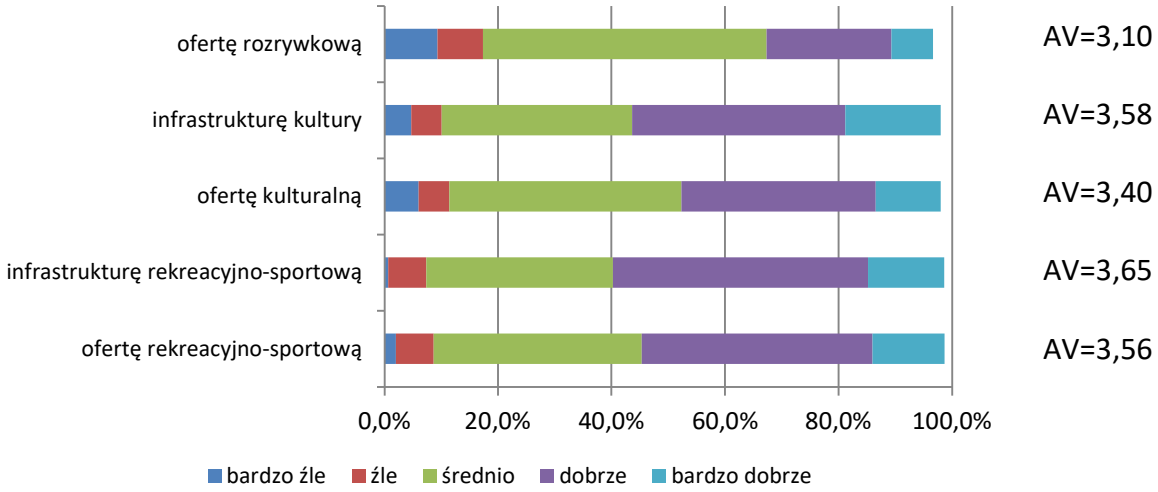
- W obszarze profilaktyki i ochrony zdrowia z największą krytyką spotkał się poziom dostępności lekarzy specjalistów w Szpitalu Powiatowym. Ankietowanie mieli również zastrzeżenia do jakości leczenia oraz dostępności do podstawowej opieki medycznej. Należy mieć na uwadze, że przez pandemię dostęp ten w wielu placówkach został mocno ograniczony i główny obszar realizacji świadczeń przeniesiono na teleporady.

Wykres 6. Ocena czynników w obszarze zdrowia

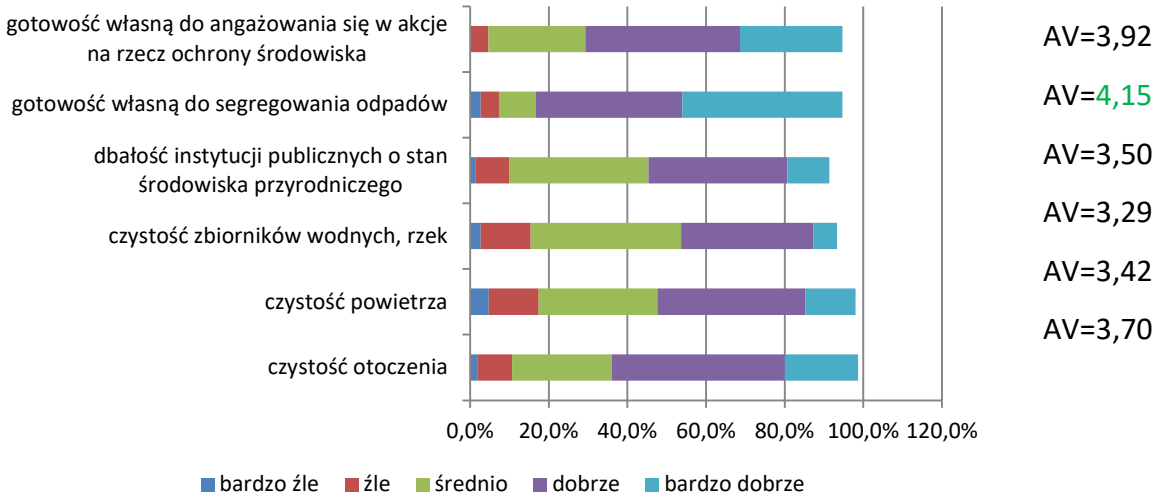
- W przypadku bloku dotyczącego spędzania wolnego czasu, mieszkańcy najniżej ocenili ofertę rozrywkową. Wartym zauważenia jest fakt wyższej oceny infrastruktury niż oferty związanej z jej wykorzystaniem.

Wykres 7. Ocena czynników w obszarze spędzania wolnego czasu

- W zakresie ochrony środowiska mieszkańcy najniżej (ale ciągle dobrze) ocenili czystość zbiorników wodnych, rzek oraz czystość powietrza. Ankietowani doceniają dbałość instytucji publicznych o stan środowiska przyrodniczego oraz wysoko oceniają swoją gotowość do dbania o środowisko.

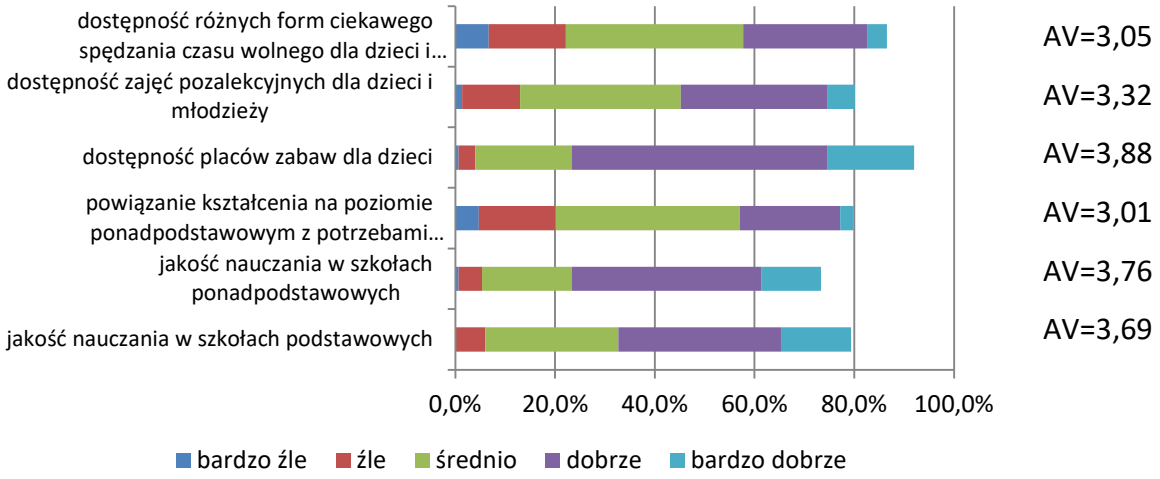
Wykres 8. Ocena czynników w obszarze ochrony środowiska

- W obszarze edukacji i wychowania respondenci wskazali na słabe powiązanie kształcenia w szkołach z potrzebami lokalnego rynku pracy. Podobnie odnieśli się do poziomu dostępności różnorodnych form ciekawego spędzania czasu

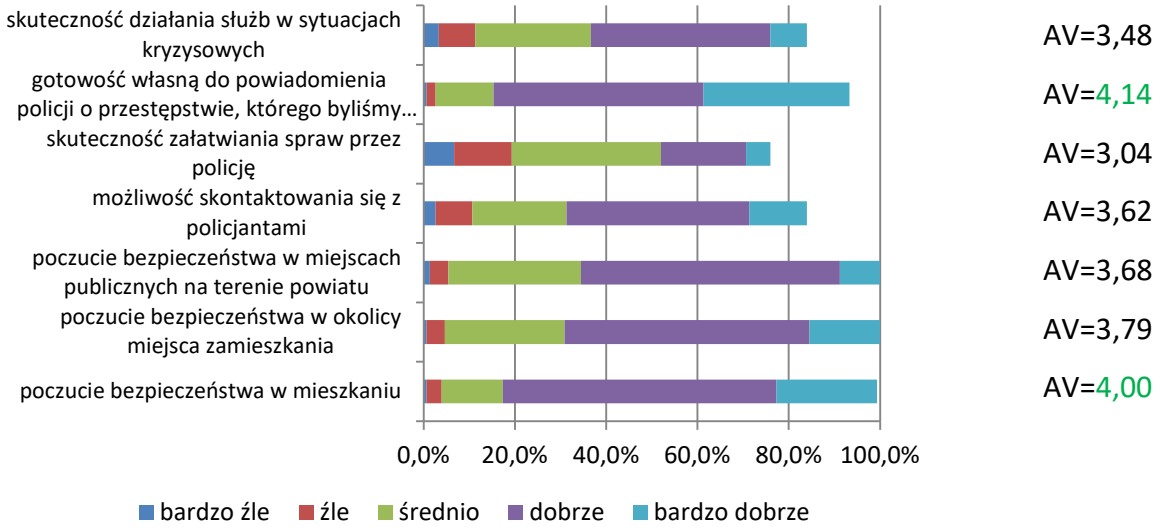
zarówno dla dzieci, jak i młodzieży oraz dostępności zajęć pozalekcyjnych. Wysoko oceniono jakość nauczania oraz dostępność placów zabaw.

Wykres 9. Ocena czynników w obszarze edukacji i wychowania

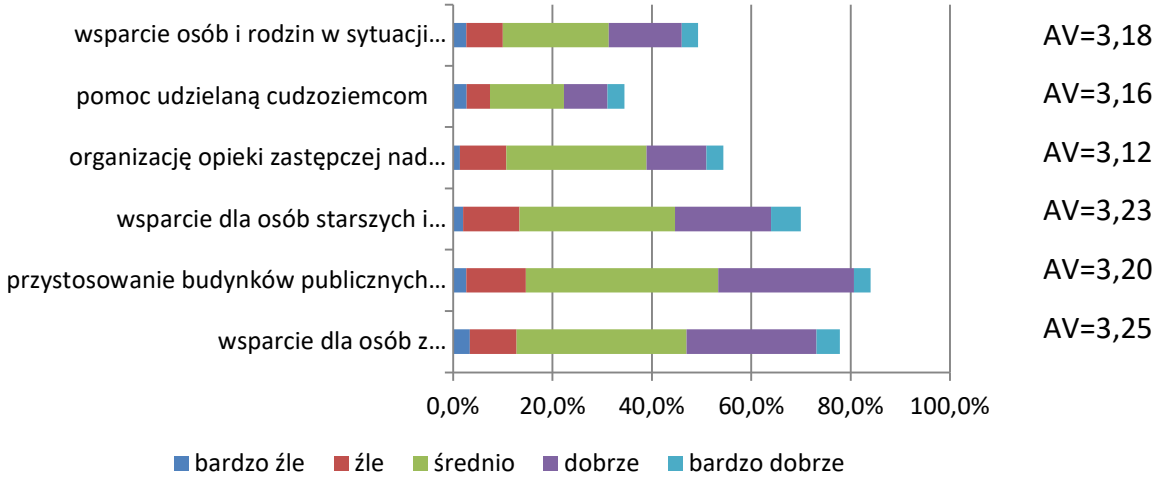
- Mieszkańcy wysoko ocenili poziom bezpieczeństwa publicznego. Niemniej na tle pozostałych odpowiedzi w tym bloku, negatywnie odnieśli się do skuteczności działań policji.

Wykres 10. Ocena czynników w obszarze bezpieczeństwa

- Mieszkańcy poprawnie ocenili funkcjonowanie sytemu pomocy społecznej. W wielu aspektach ankietowani nie wypowiedzieli się (od 16% do 65,5%) – im bardziej specjalistyczna wiedza tym wyższy odsetek nieudzielonych odpowiedzi. Najwyżej oceniono wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.

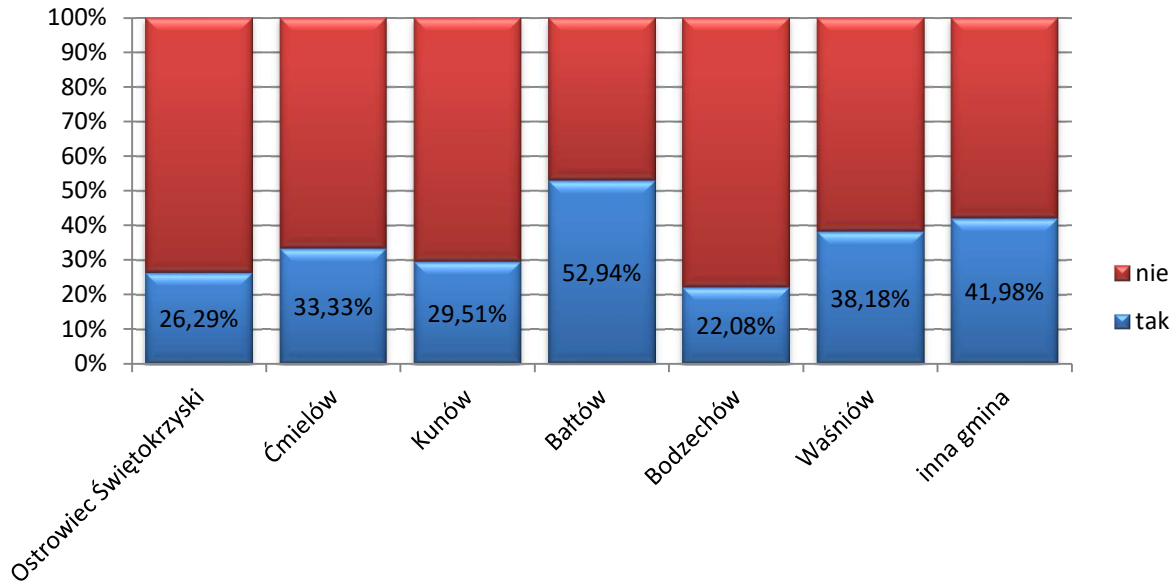
Wykres 11. Ocena czynników w obszarze pomocy społecznej

Wnioski z sondażu społecznego wśród młodzieży

Celem badania było określenie wśród młodzieży atrakcyjności powiatu ostrowieckiego jako miejsca do życia. Według 70,01% respondentów powiat ten nie jest atrakcyjnym miejscem i jedynie uczniowie mieszkający w gminie Bałtów w większości określili go jako atrakcyjny. Na uwagę zasługuje wysoki na tle gmin odsetek twierdzących odpowiedzi udzielonych przez osoby niezamieszkałe na co dzień na terenie powiatu ostrowieckiego – niemal 42% tych osób udzieliło odpowiedzi „Tak".

Wykres 12. Atrakcyjność powiatu ostrowieckiego wśród uczniów wg miejsca zamieszkania

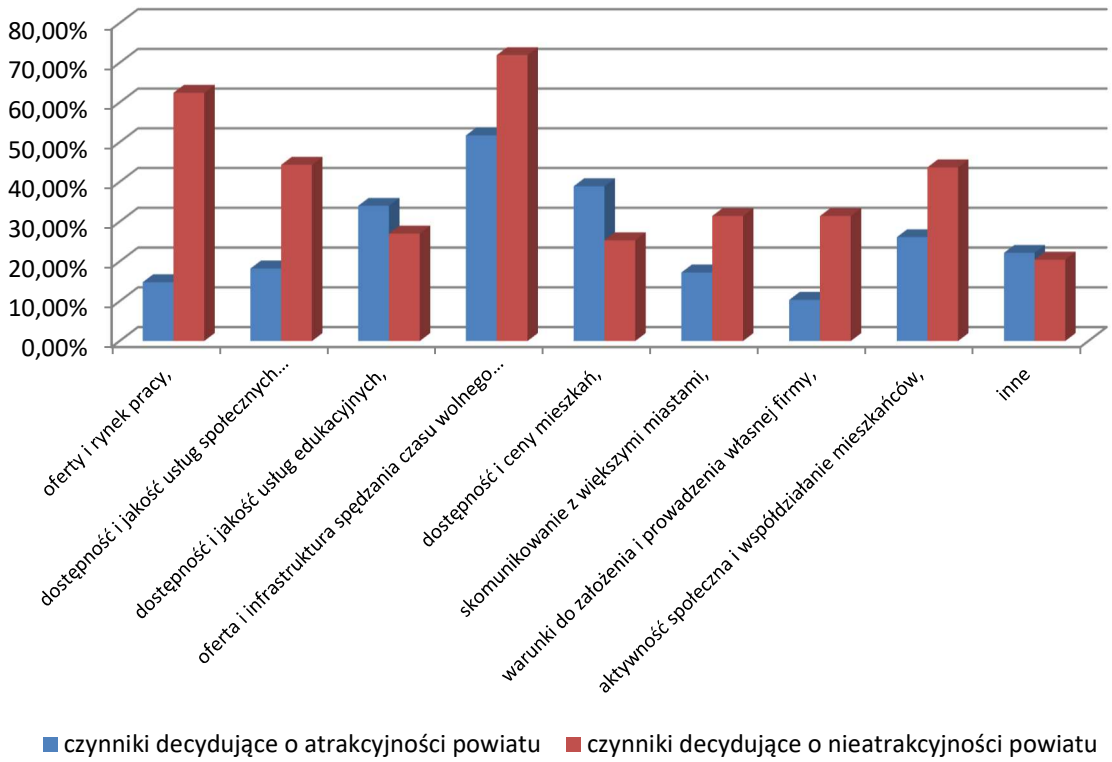

Źródło. Opracowanie własne.

Osoby, które określiły powiat ostrowiecki jako miejsce atrakcyjne do życia, poproszono o wskazanie czynników, które ich zdaniem decydują o tej atrakcyjności. Według połowy ważnym aspektem jest oferta oraz infrastruktura służąca do spędzania wolnego czasu (sportowa, rekreacyjna, kulturalna, rozrywkowa). Co trzecia osoba wskazała również dostępność i ceny mieszkań (38,92%) oraz dostępność i jakość usług edukacyjnych (33,99%). Najmniej odpowiedzi dotyczyło warunków do prowadzenia własnej działalności (10,34%) oraz ofert i rynku pracy (14,78%).

Uczniowie oceniający powiat jako nieatrakcyjny wskazywali jakie ich zdaniem są tego powody. Podobnie jak w przypadku ich kolegów i koleżanek, najwięcej odpowiedzi dotyczyło oferty na spędzanie wolnego czasu (71,94%). Dla tej grupy osób istotnym jest również lokalny rynek pracy- 62,45% wskazało go jako nieatrakcyjny. Jako istotne czynniki zaznaczano również: dostępność i jakość usług społecznych (44,30%) oraz aktywność społeczną i współdziałanie mieszkańców (43,67%).

Wykres 13. Czynniki determinujące o atrakcyjności powiatu ostrowieckiego

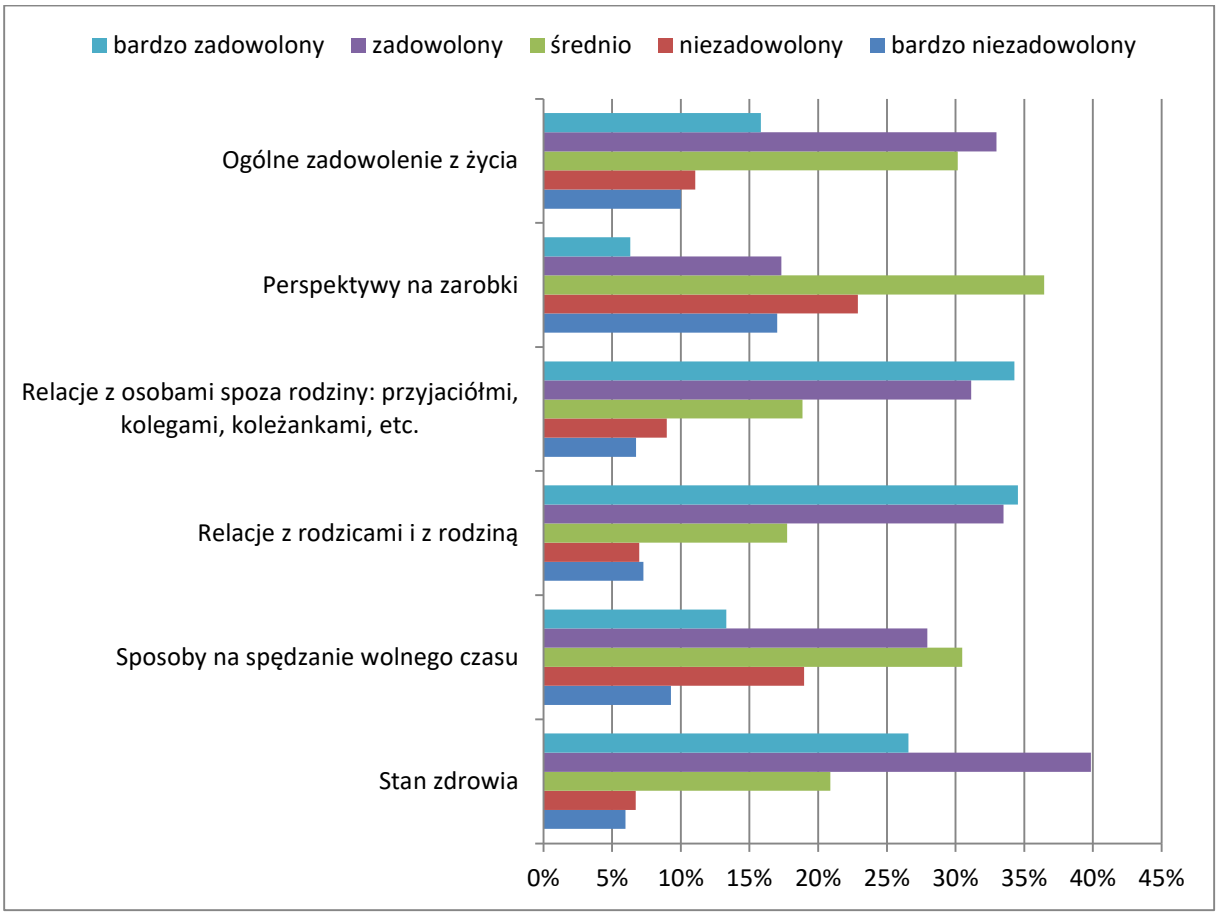

Źródło. Opracowanie własne.

Z powyższego wykresu wynika, że oferta na spędzanie wolnego czasu jest najistotniejsza dla młodzieży. Abstrahując od jej oceny, to właśnie ten czynnik był najczęściej wskazywany. Niedobory w tej ofercie bądź w infrastrukturze młodzież zagospodarowuje w inny sposób, ponieważ ponad 41% respondentów jest zadowolonych ze sposobu w jaki spędza swój czas wolny. Najmniejsze powody do zadowolenia przysparza młodzieży perspektywa na przyszłe

zarobki, jedynie 24% ocenia je jako przynajmniej zadowalające, natomiast prawie 40% jako niezadowalające. Spośród wszystkich analizowanych aspektów uczniowie najlepiej ocenili swoje relacje z rodziną i przyjaciółmi oraz stan swojego zdrowia.

Wykres 14. Poziom zadowolenia z aspektów życia

Źródło. Opracowanie własne.

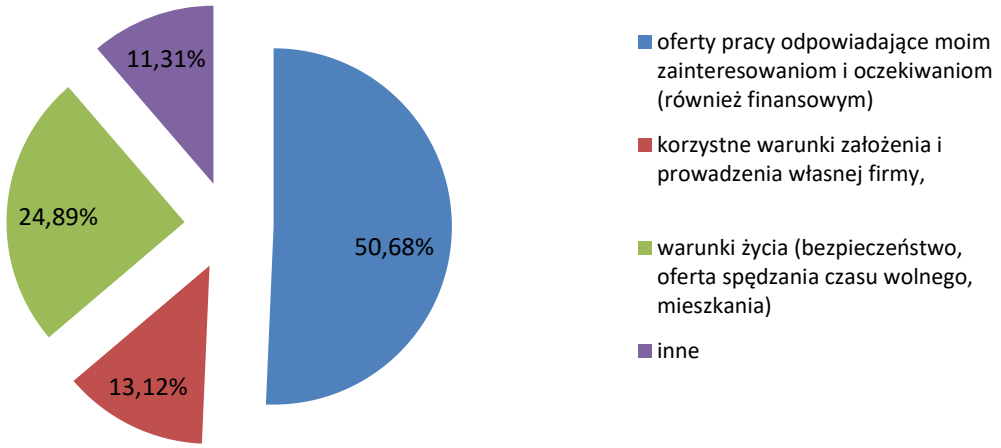
Uczniom zadano pytanie dotyczące ich planów w perspektywie najbliższych pięciu lat. Niemal **60% stwierdziło, że nie zamierza zostawać w powiecie ostrowieckim**. Deklarację o pozostaniu złożyło jedynie niecałe 8% osób. Pozostali uczestnicy sondażu na chwilę obecną jeszcze nie wiedzieli jakie będą ich plany.

Decyzja o wyjeździe z powiatu ostrowieckiego może mieć wiele przyczyn, jednak najczęściej będą to te związane z poszukiwaniem pracy zarobkowej bądź z kontynuacją nauki np. na studiach wyższych. Na chwilę obecną niemożliwym do oszacowania jest odsetek osób, które po zdobyciu doświadczenia zawodowego/ukończeniu studiów zdecydują się na powrót w rodzinne strony. Trzy spośród każdych czterech osób deklarujących wyjazd opuści województwo świętokrzyskie ale pozostanie w kraju. Niemal co piąta osoba zamierza wyjechać za granicę a niecałe 5% deklaruje pozostanie w województwie świętokrzyskim.

Osoby deklarujące chęć wyjazdu oraz niemające planów na najbliższe pięć lat odpowiedziały, co mogłoby spowodować, że zostaną w powiecie ostrowieckim. Młodzież najczęściej

wskazała na oferty pracy odpowiadające ich zainteresowaniom i oczekiwaniom (50,68%) oraz warunki życia: bezpieczeństwo, oferta spędzania czasu wolnego, mieszkania (24,89%). Wśród aspektów określonych jako „inne" uczniowie wskazywali również kwestie finansowe.

Wykres 15. Główne czynniki, które mogłyby przekonać młodzież do pozostania w powiecie ostrowieckim

Źródło. Opracowanie własne.

WYNIKI DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

Profil powiatu ostrowieckiego w ogólnym ujęciu jest typowy dla całej wschodnio-północnej części województwa świętokrzyskiego – ze znaczącą rolą (zarówno historycznie, jak i obecnie) przemysłu ciężkiego oraz dużym odsetkiem powierzchni chronionych. Zwłaszcza ten pierwszy czynnik odróżnia ten fragment województwa od jego pozostałej części. Jak wynika z analizy powiat ostrowiecki nie różni się przy tym pod tym względem znacząco od powiatów skarżyskiego, starachowickiego czy koneckiego. Wszystkie te powiaty charakteryzują się historią przemysłową, ale też wyższym poziomem bezrobocia. Poza potencjałem gospodarczym do wiodących zasobów powiatu należy zaliczyć także obiekty dziedzictwa kulturowo-historycznego, walory przyrodniczo-krajobrazowe, oraz park rozrywki które przyciągają w ten rejon odwiedzających. W ujęciu szczegółowym, za najważniejsze, bezpośrednio wpływające na rozwój jednostki, można uznać następujące uwarunkowania:

a) wynikające z położenia powiatu

Położenie administracyjne powiatu ostrowieckiego nie jest jego atutem. Leży w jednym z najbiedniejszych województw w Polsce, z daleka od głównych szlaków komunikacyjnych. Pomimo tego jest to miejsce z którego w ponad dwie godziny można dojechać do wielu ważnych ośrodków miejskich w Polsce: Warszawa, Kraków, Lublin, Rzeszów. Jeszcze większym problemem jest stan techniczny i przepustowość głównych dróg przebiegających przez powiat oraz brak obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego.

Potencjał transportu kolejowego w kontekście przewozów pasażerskich na terenie powiatu wydaje się być większy niż jest obecnie wykorzystywany. Na sytuację tę wpływ ma przede wszystkim stan infrastruktury kolejowej – zarówno wieloletnie zaniedbania w jej utrzymaniu jak i wyłączanie poszczególnych stacji. Położenie powiatu nie niesie ze sobą większych zagrożeń naturalnych. Zagrożenie powodziowe ma raczej charakter lokalny.

Konsekwencje:	**Wyzwania:**
• Niewystarczająca dostępność komunikacyjna i jednocześnie niepełne wykorzystanie płynącego z niej potencjału; • Niedostateczny, nieodpowiadający potrzebom rozwój infrastruktury drogowej; • Niewielkie zagrożenie powodziowe powodowane ukształtowaniem terenu.	• Zabieganie o poprawę stanu głównych dróg w powiecie (krajowych i wojewódzkich), łącznie z naciskiem na budowę obwodnic i wyprowadzenie tranzytu z centrum miasta; • Utrzymywanie oraz podnoszenie atrakcyjności osadniczej i gospodarczo-inwestycyjnej powiatu oraz w zakresie oferty spędzania czasu wolnego, przy zachowaniu dbałości o stan środowiska naturalnego.

b) wynikające z procesów demograficznych

Analiza danych statystycznych pokazuje, że demografia jest jednym z najpoważniejszych problemów i zarazem wyzwań rozwojowych powiatu ostrowieckiego. Maleje liczba

mieszkańców – okres 2010-2020 charakteryzował się dynamiką zmian na poziomie -7,55%. Jest to problem z którym w równym stopniu boryka się większość samorządów województwa świętokrzyskiego.

Zjawisko wyludniania dotyczy w większym stopniu obszarów miejskich, ponieważ pomimo zmniejszenia wartości bezwzględnej, okazuje się, że urósł jednak wskaźnik mieszkańców wsi w przeliczeniu do ogółu mieszkańców (z 31,12% do 31,97%).

Równie niekorzystnie prezentuje się struktura demograficzna ludności powiatu. Osoby najstarsze, w wieku poprodukcyjnym, stanowiły w 2020 r. 26,9% ogółu wobec 24,14% odnotowanych w całym województwie świętokrzyskim. Najgorzej pod tym względem prezentuje się gmina miejska Ostrowiec Świętokrzyski, gdzie najstarsi mieszkańcy stanowili już 28,79% ogółu. Przyczynami takiego stanu rzeczy były obserwowane przez cały okres 2010-2020 ujemne wartości wskaźników przyrostu naturalnego i salda migracji. Pierwszy z nich, w przeliczeniu na 1000 osób, przyjmował wartości od -2,84 do -9,76, drugi, także w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wahał się od -1,94 do -4,06. W przypadku wskaźnika obrazującego przyrost naturalny oprócz samych ujemnych wartości niepokoi również dynamika zmian: -9,76% w roku 2020 wobec -2,84% w roku 2010.

Mało optymistyczne są także prognozy demograficzne. Według nich, do 2050 roku liczba mieszkańców powiatu ostrowieckiego zmaleje o blisko 27,5 tys. – co na chwilę obecną odpowiada ludności czterech gmin powiatu. W tym samym roku ludność w wieku poprodukcyjnym może stanowić aż 35,61% ogółu. Jeśli zatem działania zmierzające do poprawy struktury demograficznej okażą się nieskuteczne, konieczne może się okazać głębokie przeorientowanie systemu usług publicznych (np. w zakresie opieki medycznej), ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób najstarszych.

Konsekwencje:

- Pogarszająca się sytuacja demograficzna – powolny ale postępujący spadek liczby mieszkańców przy jednoczesnym starzeniu się społeczeństwa;
- możliwe zjawisko wyludniania się miast na rzecz terenów wiejskich – wzrost udziału mieszkańców terenów wiejskich;
- Spadek liczby ludności będzie miał wpływ na wiele obszarów powiatu m.in. edukację i budżet
- Zmiana zapotrzebowania na określone rodzaje usług publicznych.

Wyzwania:

- Podejmowanie działań zmierzających do wstrzymania lub przynajmniej spowolnienia negatywnych trendów demograficznych (m.in. poprawa atrakcyjności osadniczej i wsparcie w zakresie tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy);
- Łagodzenie skutków zmiany struktury demograficznej, m.in. za sprawą dostarczania usług publicznych na odpowiednim poziomie, dostosowanych do wieku oraz potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców;
- Rozwój srebrnej gospodarki;
- Kreowanie pozytywnego wizerunku powiatu, atrakcyjnego dla potencjalnych osiedleńców i współpraca w tym zakresie z samorządami gminnymi.

c) wynikających z sytuacji gospodarczej

Na koniec 2020 r. w powiecie ostrowieckim działało blisko 10,5 tys. podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON. Zdecydowaną większość stanowiły firmy małe, zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników, ale było też 13 zakładów zatrudniających przynajmniej 250 osób, w tym jeden który zatrudniał minimum tysiąc pracowników.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców prezentuje powiat ostrowiecki w korzystnym świetle – odnotowana w 2020r. wartość 972 podmiotów jest zbliżona do wartości jaką uzyskało województwo świętokrzyskie. W rozbiciu na poszczególne jednostki, największym poziomem przedsiębiorczości charakteryzuje się gmina Ostrowiec Świętokrzyski. W strukturze gospodarczej powiatu ostrowieckiego, rozpatrywanej ze względu na przyporządkowanie przedsiębiorstw do poszczególnych sekcji PKD, dominują podmioty zgrupowane w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa samochodów – 31,10%), F (Budownictwo – 13,36%) oraz C (Przetwórstwo przemysłowe – 8,30%). Podział ten nie odróżniał się znacząco od obserwowanego w całym województwie świętokrzyskim, aczkolwiek w programowaniu dalszego rozwoju powiatu należy mieć na uwadze znaczącą rolę przemysłu ciężkiego. Hutnictwo i powiązane branże ciągle stanowią istotną część gospodarki subregionalnej.

Na koniec roku 2020 analizowany powiat charakteryzował się wysokim poziomem bezrobocia: 4,2 tys. zarejestrowanych bezrobotnych przekładało się na stopę bezrobocia na poziomie 11,5%, znacznie wyższą niż w przypadku całego województwa (8,5%). Należy jednak podkreślić, że w przeciągu ostatniego dziesięciolecia nastąpił znaczny spadek liczby osób pozostających bez pracy.

Wśród trendów i zjawisk uwidaczniających się w nieco głębszej analizie zwracał uwagę przede wszystkim odsetek bezrobotnych w wieku powyżej 45 lat (36% wobec 32% w roku 2010) oraz trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby najgorzej wykształcone – stanowiły one bowiem ponad 47% ogółu.

Opisywane zadowalające tendencje na rynku pracy mogą zostać powstrzymane w wyniku negatywnych konsekwencji pandemii COVID-19. Do sporządzenia diagnozy użyto najbardziej aktualnych danych, które pokazują, że w stosunku do 2019 roku przybyło osób bezrobotnych i tym samym wzrosła stopa bezrobocia. Sytuacja ta wymaga wdrożenia mechanizmów łagodzących skutki kryzysu społeczno-gospodarczego na szczeblu centralnym, ale jednocześnie zaangażowania i współpracy na poziomie lokalnym.

Konsekwencje:	**Wyzwania:**
• Przemysłowy profil powiatu, wynikający w dużej mierze z uwarunkowań historycznych, mogący stanowić potencjalną zachętę dla inwestorów; • Specjalna strefa ekonomiczna na terenie gminy Ostrowiec Świętokrzyski; • Zadowalająca liczba podmiotów gospodarki narodowej oraz stały wzrost liczby nowych	• Łagodzenie skutków gospodarczych związanych z epidemią koronawirusa (2020) i wypracowanie mechanizmów reagowania na podobne wydarzenia w przyszłości; • Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu;

podmiotów; • Niekorzystna sytuacja w zakresie bezrobocia (w porównaniu do województwa oraz grupy porównawczej) przy jednoczesnych problemach z aktywizacją zawodową osób o najniższym potencjale na rynku pracy – słabiej wykształconych i/lub starszych; • Niekorzystna sytuacja demograficzna w grupach wiekowych wchodzących na rynek pracy mogąca spowodować problemy z zapewnieniem; • Ryzyko spowolnienia gospodarczego i wystąpienia negatywnych zjawisk społecznych w związku z epidemią koronawirusa; • Niska atrakcyjność inwestycyjna województwa świętokrzyskiego i tym samym powiatu ostrowieckiego.	• Bieżące monitorowanie sytuacji na rynku pracy w powiecie z wdrażaniem odpowiednich mechanizmów; • Podniesienie poziomu atrakcyjności powiatu dla inwestorów, np. poprzez współpracę z samorządami gminnymi w zakresie tworzenia i rozwijania stref aktywności gospodarczej oraz doskonalenie standardów obsługi; • Skuteczna promocja gospodarcza i inwestycyjna; • Zwiększenie udziału przedsiębiorstw zaliczanych do grupy małych i średnich w strukturze gospodarczej jednostki; • Wsparcie procesu profesjonalizacji działania przedsiębiorstw z terenu powiatu oraz promocja ich produktów i usług; • Współpraca z samorządami gminnymi oraz pozostałymi zainteresowanymi podmiotami w zakresie modernizacji kształcenia zawodowego, w szczególności dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy.

d) Wnioski wynikające ze stopnia rozwoju infrastruktury technicznej

Na moment tworzenia diagnozy najnowsze dane, jakimi dysponował GUS, dotyczyły roku 2019. Pomimo to ich analiza wskazywała na brak problemów z dostępem do wodociągu na obszarze powiatu ostrowieckiego. W przypadku sieci kanalizacyjnej o kompleksowym skanalizowaniu gminy można mówić jedynie w przypadku Ostrowca Świętokrzyskiego. W pozostałych gminach mniej niż 50% ludności ma dostęp do tej sieci. Analogicznie wygląda sytuacja w przypadku sieci gazowej.

W obszarze dostępu do infrastruktury technicznej największym wyzwaniem jest zwiększenie przyłączeń do kanalizacji oraz gazu. Nadrobienie opóźnień w tym zakresie wydaje się konieczne nie tylko ze względu na podniesienie jakości życia oraz atrakcyjności osiedleńczej, ale również na poprawę stanu środowiska naturalnego – w wielu przypadkach bowiem ścieki bytowe mogą być odprowadzane bezpośrednio do gruntu.

Konsekwencje:	**Wyzwania:**
• Korzystny wpływ na jakość życia mieszkańców; • Bezpośrednie przełożenie na atrakcyjność osadniczą oraz inwestycyjno-gospodarczą powiatu ostrowieckiego; • Możliwy wpływ dostępności do infrastruktury sieciowej (kanalizacja) na zróżnicowanie atrakcyjności osadniczej wewnątrz powiatu; • Negatywny wpływ na jakość środowiska	• Intensyfikacja działań w zakresie rozwoju sieci infrastruktury technicznej na obszarze powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem kanalizacji oraz gazociągu; • Podnoszenie jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną i dostosowanie ich do zmieniających się warunków osadniczych oraz potrzeb gospodarczych;

naturalnego – m.in. zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.	• Optymalizacja kosztów związanych z utrzymywaniem i rozwojem infrastruktury sieciowej.

e) wynikających z potrzeb polityki społecznej i ochrony zdrowia

Chociaż większość zadań z zakresu pomocy społecznej przypisanych samorządom realizują gminy, powiat ostrowiecki jest organizatorem dla wielu placówek z tego zakresu – głównie są to domy pomocy społecznej oraz placówki opiekuńcze i wychowawcze dla dzieci i młodzieży. Statystyki pokazują, że w analizowanym okresie 2015-2019 spadła liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – wartość parametru na koniec analizowanego okresu wyniosła 458 osób. Na moment opracowywania diagnozy w krajowych statystykach nie było danych za rok 2020, które pomogłyby określić wpływ pandemii na liczbę beneficjentów pomocy społecznej.

Szpital w Ostrowcu Świętokrzyskim spełnia rolę szpitala regionalnego do którego na leczenie przyjeżdżają nie tylko mieszkańcy powiatu, ale również sąsiednich powiatów- w tym tych z południowej część województwa mazowieckiego.

Niestety blisko 60 letnia konstrukcja szpitala nie pasuje do obecnych standardów leczniczych oraz sanitarnych, w związku z tym bez rozbudowy szpitala nie będzie możliwy jego rozwój. Poza budową w ostatnim czasie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego na terenie szpitala nie prowadzono żadnej rozbudowy. W tym czasie wzrastała ilość pracowni, czego skutkiem jest pełne wykorzystanie wszystkich możliwych zaułków, końcówek korytarzy itp. Według opinii dyrekcji Szpitala budynkowi brakuje obecnie przynajmniej 6400 m² powierzchni. Osobną kwestią pozostaje wybudowanie lądowiska dla helikopterów, aby spełnić wymagania stawiane przed SOR. Jednocześnie, nawet przy braku szczegółowych danych statystycznych można przypuszczać, że do rangi najważniejszych zadań powiatu w zakresie opieki medycznej urastają te same problemy, które (zwłaszcza w okresie epidemii COVID-19) uwidaczniają się w skali ogólnopolskiej – niewydolność systemu związana z brakiem wykwalifikowanej kadry, wydłużony czas oczekiwania na udzielenie pomocy, niedostatki sprzętowe oraz kiepska kondycja finansowa. Rozwiązanie tych problemów wydaje się być kluczowe także ze względu na wskazywane wcześniej niekorzystne procesy demograficzne i spodziewane w związku z nimi zwiększenie zapotrzebowania na usługi medyczne i opiekuńcze.

W zakresie bezpieczeństwa publicznego można zauważyć, że bezpieczeństwo na drogach powiatu ostrowieckiego od lat znajduje się na zbliżonym poziomie. Ciężko wyznaczyć trend spadkowy bądź wzrostowy. Analogicznie wygląda sytuacja z liczbą przestępstw popełnionych na terenie powiatu. Na szczęście rośnie odsetek wykrywalności sprawców, który w 2020 roku osiągnął 81,5%.

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Perspektywa nieuniknionego wzrostu zapotrzebowania na opiekę zdrowotną, w tym na usługi specjalistyczne, związanego ze zmianami w strukturze demograficznej; • Możliwość wystąpienia problemów z bieżącym funkcjonowaniem placówek opieki zdrowotnej typowych dla całej Polski, związanych z brakami kadrowymi, sprzętowymi oraz finansowymi – zwłaszcza w okresach kryzysowych; • Ryzyko problemów społecznych będących konsekwencją pandemii koronawirusa i transformacji gospodarczej, na czele ze wzrostem osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; • Poprawa bezpieczeństwa poprzez wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw.	• Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu poprzez doskonalenie systemu ochrony zdrowia, poprzez rozbudowę Szpitala; • Przygotowanie służby zdrowia na kolejne ewentualne zagrożenia epidemiologiczne; • Współpraca z samorządami gminnymi w zakresie udzielania skutecznego wsparcia społecznego, w szczególności w okresach o większym zapotrzebowaniu na taką pomoc; • Działania inwestycyjne oraz „miękkie” na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

f) wynikających ze stanu oraz potencjału środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

Powiat ostrowiecki posiada ciekawe walory przyrodniczo-krajobrazowe. Świadczy o tym odsetek powierzchni chronionej, który według stanu na koniec 2020 r. wynosił 45 259,85ha, stanowiące 73,4% powierzchni powiatu.

Dużym zagrożeniem dla środowiska naturalnego powiatu ostrowieckiego wydaje się być zanieczyszczenie powietrza, pochodzące nie tylko z przemysłu ale również z „niskiej emisji”. Należy również monitorować jakość rzek, gdyż ich stan pogorszył się na przestrzeni ostatnich lat.

Jednym z potencjałów powiatu ostrowieckiego o dużych możliwościach rozwoju jest turystyka. Dwie najpopularniejsze destynacje turystyczne leżące w granicach powiatu to Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki” oraz Jura Park w Bałtowie. Oba te miejsca należą do najczęściej odwiedzanych w całym województwie świętokrzyskim oraz mają potencjał na dalsze podniesienie swojej rozpoznawalności do poziomu krajowego oraz międzynarodowego (lista dziedzictwa narodowego UNESCO). Do pozostałych zasobów powiatu ostrowieckiego o potencjale turystycznym należy również szereg zabytków nieruchomych zlokalizowanych na tym obszarze.

Wymienione zasoby pozwalają na stwierdzenie, że turystyka (wraz z usługami współistniejącymi – np. gastronomia czy transport) stanowią jedną z potencjalnych gałęzi rozwoju analizowanego powiatu i wymagają szczególnej uwagi w programowaniu rozwoju jednostki – także przy uwzględnieniu negatywnych konsekwencji, jakie w branży z pewnością spowodowała epidemia COVID-19.

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz oferty wypoczynkowo-rozrywkowej do promocji powiatu oraz rozwoju turystyki i związanych z nią usług; • Możliwości w zakresie kreowania oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców powiatu i jednostek ościennych w oparciu o posiadane zasoby środowiskowe; • Zagrożenie dla mieszkańców oraz obniżenie jakości życia związane z zanieczyszczeniem powietrza – zarówno ze względu na przemysł, jak i na „niską emisję”.	• Stworzenie nowych i promowanie istniejących produktów turystycznych powiatu w oparciu o posiadane zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz potencjał wypoczynkowo-rozrywkowy; • Współpraca z ościennymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz jej promocji; • Tworzenie i utrzymywanie w odpowiednim stanie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej; • Poprawa stanu środowiska naturalnego, w szczególności czystości powietrza (wsparcie likwidacji nie ekologicznych źródeł ciepła) oraz czystości wód w rzekach i potokach na obszarze powiatu; • Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców powiatu i współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w tym zakresie.

g) wynikających z poziomu rozwoju kapitału społecznego

Wśród wskaźników poziomu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego często analizie poddawana jest frekwencja wyborcza. Analiza niektórych głosowań z okresu 2014-2020 pokazuje wzrost frekwencji wyborczej w powiecie ostrowieckim – trend kształtował się bardzo podobnie do obserwowanego w pozostałych powiatach stanowiących tło porównawcze. W wyborach prezydenckich z 2020 r. (II tura) po raz pierwszy frekwencja przekroczyła 60%. Warto podkreślić także, że nieco większym zainteresowaniem cieszyły się ostatnie wybory sejmowe i prezydenckie niż samorządowe. Pomimo wzrostu, frekwencja w powiecie ostrowieckim była jednak najniższa w odniesieniu do wszystkich powiatów z grupy porównawczej oraz do frekwencji w województwie świętokrzyskim.

Partycypacja społeczna przejawiająca się zaangażowaniem w działalność fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych bywa mierzona liczbą takich organizacji, choć wskaźnik ten w żaden sposób nie obrazuje jakości i efektywności ich działania. Warto jednak wspomnieć, że na terenie powiatu ostrowieckiego w 2019 r. funkcjonowało 317 takich organizacji. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dało to rezultat 29 podmiotów – najmniejszy z grupy porównawczej.

Ważnym elementem społecznym powiatu ostrowieckiego jest sport. Mają tu siedziby kluby sportowe o bogatej historii. Różnorodność oferowanych zajęć pozwala mieszkańcom na dopasowanie aktywności do indywidualnych potrzeb i zainteresowań.

W obszarze kultury najważniejszym zasobem powiatu jest Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki" wpisane od 2019 roku na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Jest to obiekt unikatowy nie tylko w skali województwa czy kraju, ale również w skali świata.

Samorząd powiatowy jest organizatorem dla wielu placówek edukacyjnych. Jako centralny punkt nauki na poziomie ponadpodstawowym trzeba uznać Ostrowiec Świętokrzyski. W najczęściej wykorzystywanych do porównań pomiędzy szkołami średnimi wynikach egzaminów maturalnych uczniowie ze szkół z terenu powiatu ostrowieckiego zwykle wypadali poprawnie, niejednokrotnie lepiej niż ich koledzy z pozostałych powiatów.

Pod kątem zarządzania oświatą na uwagę zasługuje fakt zwiększenia liczby uczniów w porównaniu z naborami sprzed 5 lat – taka sytuacja miała miejsce w sześciu z ośmiu szkół. Jest to istotna informacja w kontekście zmniejszającej się liczby ludności powiatu, która informuje nas o tym, że szkoły te są wybierane nie tylko przez mieszkańców powiatu ostrowieckiego ale również przez mieszkańców powiatów sąsiednich.

Konsekwencje:	**Wyzwania:**
• Wzrost zaangażowania mieszkańców powiatu w wybory – zarówno ogólnopolskie, jak i samorządowe; • Niewykorzystany potencjał zaangażowania społecznego i współpracy międzysektorowej; • Ryzyko konieczności zmian w lokalnym systemie oświatowym średniego szczebla, związane z niekorzystnymi zmianami w demografii jednostki; • Gorszy start uczniów z terenu powiatu spowodowany przeciętnym poziomem nauczania w miejscowych szkołach średnich; • Niska, mało atrakcyjna pozycja szkolnictwa zawodowego skutkująca niedoborem wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej na stanowiskach tego wymagających.	• Wykorzystanie potencjału płynącego z zasobów kapitału społecznego i organizacyjnego mieszkańców powiatu i współpraca z samorządami gminnymi w tym zakresie; • Włączenie placówek kultury i organizacji pozarządowych w tworzenie oraz rozwój oferty spędzania wolnego czasu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży; • Diagnoza przyczyn przeciętnych wyników z egzaminów maturalnych w szkołach średnich z terenu powiatu, wdrożenie działań służących podniesieniu poziomu nauczania; • Promocja oferty edukacyjnej na czele z reorientacją szkolenia zawodowego, utrzymanie infrastruktury szkół na odpowiednim poziomie; • Integracja gospodarki, edukacji i rynku pracy; • Monitoring oferty edukacyjnej pod kątem uwzględnienia zmian i trendów demograficznych – w szczególności dotyczących liczebności szkół średnich funkcjonujących na terenie powiatu.

h) wynikających ze stanu finansów publicznych

Dochody budżetu powiatu ostrowieckiego w 2020r. wyniosły blisko 163 mln złotych. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dało to kwotę 1 501,76 zł, czyli o 74,47 zł wyższą niż średnia osiągnięta przez wszystkie powiaty województwa świętokrzyskiego. Z kolei w okresie

2015-2020 powiat ostrowiecki zaabsorbował 21,6 mln zł z funduszy europejskich, co na tle porównawczym było wartością przeciętną. Kwota wydatków budżetu powiatu w 2020r. wyniosła 161,5 mln zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca dało rezultat 1 489,80 złotych. Kwota ta wzrosła w porównaniu do roku 2015 o 33,8%.

W 2020 r. w strukturze dochodów budżetu powiatu dochody własne stanowiły niemal 30% ogółu, z czego niemal 45% to wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Z kolei w zakresie wydatków największy udział – 35,6% przypada na dział klasyfikacji budżetowej „oświata i wychowanie". Kolejne pozycje, choć ze znacznie niższym odsetkiem, zajmują wydatki dokonywane w działach „Pomoc społeczna" (11,26%), „Ochrona zdrowia" (10,61%) oraz „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa" (10,18%).

Według danych Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim zadłużenie powiatu wynosiło 54,3 mln złotych (2020r.). Wartość ta stanowi niemal 1/3 budżetu jednostki. Wartym podkreślenie jest jednak stabilna sytuacja finansowa, która umożliwia terminową spłatę zaciągniętych zobowiązań oraz odsetek od nich.

Konsekwencje:

- Relatywnie duże zadłużenie powiatu wpływające na możliwości inwestycyjne jednostki;
- Względna stabilność finansów powiatu;
- Przeciętna sprawność w pozyskiwaniu i wydawaniu środków europejskich;
- Znaczący udział w wydatkach nakładów na funkcjonowanie oświaty.

Wyzwania:

- Utrzymanie zdolności do zwiększania udziału dochodów własnych w strukturze wpływów do budżetu i optymalizacja wydatków;
- Podniesienie efektywności w zakresie pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych w nowej perspektywie programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027;
- Wprowadzenie partycypacyjnych mechanizmów wydatkowania niektórych środków;
- Bieżący monitoring poziomu zadłużenia powiatu.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli silne strony i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla powiatu ostrowieckiego

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE I KOMUNIKACYJNE	
• Rozbudowana sieć drogowa łącząca gminy oraz powiat z regionem (niemal z każdego miejsca w powiecie mieszkaniec jest w stanie dojechać do Starostwa powiatowego w mniej niż 30 minut). • Sprawnie funkcjonująca komunikacja zbiorowa. • Relatywnie krótki czas dojazdu do znaczących ośrodków miejskich: Kielce (1 godzina), Lublin (1h 40 minut), Rzeszów (2h), Radom (1h 10 minut), Warszawa (2h 30 minut). • Obecna przepustowość dróg na większości odcinków jest zadowalająca.	• Położenie powiatu ostrowieckiego nie sprzyjające „przypadkowym turystom" – brak ogólnopolskich ciągów komunikacyjnych. • Brak dróg szybkiego ruchu przebiegających przez powiat. • Konieczność ponoszenia dopłat do połączeń komunikacyjnych. • Zły stan techniczny części dróg. • Zmniejszająca się liczba połączeń kolejowych zatrzymujących się na stacjach ulokowanych w powiecie ostrowieckim. • Zły stan taboru transportu publicznego. • Brak obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego.

USŁUGI I KAPITAŁ SPOŁECZNY	
• Uczelnia wyższa na terenie powiatu: Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim. • Ranga Szpitala jako placówki służby zdrowia o znaczeniu ponad powiatowym (szeroka oferta świadczeń zdrowotnych). • Zróżnicowana oferta usług społecznych na terenie Powiatu (m.in. 2 Domy Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Punkt oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Hospicjum, Centrum Integracji Społecznej, 2 Niepubliczne Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Rodzinny Dom Dziecka, Zawodowe Rodziny Zastępcze, Warsztaty Terapii Zajęciowej, noclegownia dla bezdomnych). • Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. • Sprawnie działający PCPR. • Zapewnione pięć zespołów ratownictwa medycznego, działających całodobowo. • Rosnący poziom wykrywalności przestępstw. • Wysoki poziom odczuwanego bezpieczeństwa mieszkańców. • PSP oraz OSP funkcjonujące w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. • Bogata infrastruktura sportowa (basen, stadion, Orliki). • Bogata oferta edukacyjna na poziomie ponadpodstawowym. • Dziedzictwo kulturowe (zabytki, historia). • Duża liczba instytucji kultury. • Uniwersytet III wieku.	• Niekorzystna i pogarszająca się sytuacja demograficzna powiatu oraz wszystkich gmin (spadek liczby ludności, ujemne saldo migracji, rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym) • Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców poniżej średniej wojewódzkiej. • Sytuacja ekonomiczna szpitala. • Braki w kadrze specjalistycznej w Szpitalu. • Konstrukcja/bryła architektoniczna szpitala nieadekwatna do obecnych standardów i uniemożliwiająca rozwój placówki. • Brak komisariatów policji w każdej gminie. • Migracja młodych mieszkańców do innych ośrodków miejskich – młodzi po studiach nie wracają. • Brak budownictwa socjalnego. • Brak stadionu lekkoatletycznego.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY	
• Tradycje przemysłowe (przemysł ciężki – ceramiczny, hutniczy, odzieżowy, włókienniczy). • Polskie Fabryki Porcelany Ćmielów i Chodzież S.A. • Targowiska Miejskie w Ostrowcu Świętokrzyskim. • Podstrefa SSE Starachowice. • Instytucje otoczenia biznesu (np. Agencja Rozwoju Lokalnego, Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego ze Starachowic, Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, Ośrodek Wsparcia i Promowania Przedsiębiorczości). • Zróżnicowana baza noclegowa odpowiadająca aktualnemu zapotrzebowaniu. • Infrastruktura kolejowa jako baza dla transportu przemysłowego. • Bezrobocie utrzymujące się na poziomie kilkuprocentowym, który nie został mocno zmieniony przez pandemię.	• Niewystarczająca liczba miejsc pracy. • Stopa bezrobocia wyższa niż w województwie. • Jedynie jeden podmiot zatrudniający przynajmniej 1000 osób. • Mała promocja Powiatu na zewnątrz (m.in. z wykorzystaniem produktów lokalnych). • Mała ilość innowacyjnych przedsiębiorstw oraz spółek z kapitałem zagranicznym, które poprawiłyby i zróżnicowały ofertę rynku pracy na terenie powiatu. • Znaczący odsetek osób pozostających długotrwale bez pracy. • Powierzchnia chroniona stanowi 73,4% powierzchni powiatu co przekłada się na trudności lokalizacyjne dla biznesu.
ŚRODOWISKO I TURYSTYKA	
• Najstarsza w Europie kopalnia neolityczna krzemienia: Krzemionki – wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO. • Bałtowski Kompleks Turystyczny jako atrakcja generująca jeden z największych ruchów turystycznych w województwie świętokrzyskim. • Duży odsetek powierzchni powiatu będący pod ochroną. • Urozmaicona rzeźba terenu i walory przyrodnicze. • Woda pitna bardzo dobrej jakości. • Zbiorniki wodne (Wióry, Topiołki, Staw Huta, Częstocice, inne), Ośrodek Rekreacyjny na Gutwinie, rzeka Kamienna, Romanów. • Składowisko Odpadów ZUO Janik. • Doświadczenie w organizacji imprez	• Brak skoordynowanej polityki promocji skierowanej do turystów, opartej na ofercie większej części gmin i zachęcającej do dłuższego pobytu na terenie powiatu. • Nierównomiernie rozwinięta sieć kanalizacyjna w powiecie m.in. niski stopień podłączenia mieszkańców gmin wiejskich. • Brak obiektów noclegowych o standardzie wyższym niż 3 gwiazdki. • Niewystraczająca (ale ciągle rozwijająca się) sieć dróg rowerowych.

sportowych w randze mistrzowskiej. • Rozwinięta oferta agroturystyki. • Imprezy rangi mistrzowskiej jako element turystyki sportowej.	
ZARZĄDZANIE I FINANSE SAMORZĄDOWE	
• Stabilna sytuacja finansowa. • Wyższa wartość budżetu niż w przypadku okolicznych, porównywalnych powiatów. • Przynależność gmin do Obszarów Strategicznej Interwencji, miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.	• Niskie wpływy budżetowe samorządu (dochody własne). • Zadłużenie powiatu. • Przeciętna skuteczność w pozyskiwaniu środków z funduszy unijnych. • Wyraźne różnice w zamożności gmin powiatu.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Wzrost dostępności środków zewnętrznych (Wody Polskie, NFOŚ, fundusze unijne, fundusze norweskie itp.) oraz współpraca w obszarach realizacji polityki wojewódzkiej. • Budowa obwodnicy Ostrowca. • Zwiększenie znaczenia transportu kolejowego. • Rozwój rynku oraz instytucji pomocy społecznej i ochrony zdrowia w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi (m.in. poprawa warunków zatrudnienia w sektorze pomocy społecznej; rozwój sieci placówek opiekuńczych i wytchnieniowych). • Wykorzystanie mechanizmu ekonomii społecznej dla wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem i ekonomizacji pracy organizacji pozarządowych. • Reforma urzędów pracy skutkująca pomocą faktycznie szukającym pracy. • Wzrost turystyki krajowej względem zagranicznej.	• Bardzo niski potencjał inwestycyjny województwa świętokrzyskiego. • Słaby system kontroli dot. zanieczyszczania środowiska naturalnego (brak skuteczności kar). • Globalna epidemia mająca wpływ na wiele sfer życia od przedsiębiorczości, edukacji po ochronę zdrowia. • Dalszy postępując proces starzenia się społeczeństwa. • Brak systemowych zmian w służbie zdrowia. • Rozrost biurokracji. • Niestabilność prawa.

WYZWANIA/PRIORYTETY ROZWOJOWE

Wyzwania rozwojowe to globalnie określone zagadnienia, aktualne dla rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego powiatu ostrowieckiego w najbliższych latach. W zależności od stopnia ich realizacji, przyjętych rozwiązań oraz poziomu zaangażowania wielu partnerów publicznych, prywatnych i pozarządowych, będzie można mówić o dynamicznym rozwoju obszaru powiatu lub o stagnacji, a nawet pogarszaniu się warunków życia. Wymienione wyzwania wydają się obecnie najważniejszymi dla obszaru powiatu ostrowieckiego. Na ich kanwie zidentyfikowano obszary strategiczne, a w ramach nich cele strategiczne i operacyjne.

W wyniku dyskusji nad zasobami wewnętrznymi i potencjałem oraz otoczeniem powiatu, a także w oparciu o wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej, można sformułować kilka wyzwań, stojących przed wspólnotą samorządową powiatu ostrowieckiego w nadchodzących latach – zbiegających się z nową perspektywą finansową budżetu UE 2021-2027.

Bardzo istotnym wyzwaniem przed jakim stoi powiat ostrowiecki jest jego rozwój gospodarczy. Miejsca pracy oraz wynagrodzenia za pracę to główne czynniki, które powodują postrzeganie powiatu jako miejsca nieatrakcyjnego. W obliczu współczesnych zmian technologicznych, klimatycznych i ekonomicznych ważnym jest również sprawne przeprowadzenie transformacji gospodarczej na obszarze powiatu, polegającej na aktywizacji tradycyjnych gałęzi przemysłu w oparciu o restrukturyzację lub modernizację istniejących zasobów.

Niezwykle ważnym i trudnym do realizacji wyzwaniem jest zmiana niekorzystnej sytuacji demograficznej, która w najbliższych latach może spowodować drastyczną zmianę proporcji usług społecznych realizowanych przez samorząd powiatowy i gminny – z usług świadczonych dla dzieci i młodzieży na rzecz usług niezbędnych dla osób w wieku poprodukcyjnym. Wyzwanie to jest niezwykle skomplikowane i zależne od wielu innych wyzwań rozwojowych, tj. dostępność komunikacyjna i mobilność, atrakcyjne warunki życia, przyjazne środowisko itp.

Do wyzwań rozwojowych powiatu ostrowieckiego należy także odpowiednie kształtowanie i promowanie oferty kulturalnej, turystycznej oraz czasu wolnego dla osób odwiedzających powiat, których w ostatnich latach znacznie przybyło, a którzy w zbyt małym stopniu korzystają z możliwej oferty. Celem jest jej większa komercjalizacja, aby zmaksymalizować korzyści osiągane przez mieszkańców i tym samym pośrednio zwiększyć wpływy powiatu oraz samorządów lokalnych.

Wyzwania niniejsze nie są adresowane wyłącznie do samorządu powiatowego – są to aspekty decydujące o kształcie rozwoju obszaru powiatu w najbliższych latach, które leżą w gestii bardzo wielu aktorów tego procesu. W tym zakresie niezbędne jest wypracowanie

standardów współpracy pomiędzy wieloma instytucjami, organizacjami, podmiotami prywatnymi i samorządami.

Wyzwania rozwojowe powiatu ostrowieckiego do roku 2030:

Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego (przeciwdziałania niekorzystnym procesom demograficznym, rozwój mieszkalnictwa, polityka prorodzinna, kształtowanie usług społecznych w odniesieniu do zmian demograficznych) oraz społecznego powiatu.

Powiat ostrowiecki stoi przed poważnym wyzwaniem jakim jest zastopowanie niekorzystnych procesów demograficznych. Postępujące wyludnianie oraz proces starzenia się społeczeństwa stanowią duże wyzwanie rozwojowe, które ma wpływ na liczne gałęzie gospodarki oraz usługi publiczne. Przeciwdziałanie niekorzystnym procesom demograficznym jest niezwykle trudne i wielowątkowe, rozciągnięte w czasie. Z pewnością do działań przeciwdziałających starzeniu się społeczeństwa należy doskonalenie wszelkich usług publicznych świadczonych dla mieszkańców przez samorządy powiatowy i gminne – ich wysoka jakość wpływa na poczucie komfortu zamieszkiwania i brak migracji młodszych grup mieszkańców, np. do dużych miast. Do nurtu działań przeciwdziałających negatywnym procesom demograficznym zaliczyć należy również atrakcyjną politykę prorodzinną, zachęcającą do dzietności i pomagającą w wychowywaniu młodego pokolenia. Realizacja tych aspektów przyszłości powiatu będzie wymagać wykazania się przynajmniej regionalną konkurencyjnością – w znaczeniu budowy oferty usług publicznych, kierowanych do mieszkańców (w tym potencjalnych – nowych), o wysokiej jakości. Mowa głównie o usługach edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, administracyjnych, mieszkaniowych, transportowych, które jako kompleksowa oferta społeczna nierzadko decydują o jakości kapitału społecznego i atrakcyjności dla nowego osadnictwa. W zakresie kształtowania kapitału społecznego na pierwszy plan wysuwa się pobudzanie aktywności mieszkańców, aby organizowali i angażowali się w miejscowe inicjatywy, poszukiwali miejsca realizacji własnych aspiracji, pasji i innych działalności na terenie powiatu. Problem bierności niektórych środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu czynników, z których warunki ekonomiczne są może najłatwiej dostrzegalne wśród negatywnie oddziałujących, ale niekoniecznie najtrudniejsze do pokonania. Problemy występowania patologii społecznych, dziedziczenia ubóstwa czy wykluczenia obserwowane są w wielu miejscach całego województwa i nie są cechą charakterystyczną wyłącznie dla powiatu ostrowieckiego. Stanowią one jednak duże zagrożenie dla realizacji wyzwań gospodarczych i wizerunkowych, w związku z czym powinny stanowić istotną część strategii postępowania w najbliższych latach. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym tendencjom społecznym powinno być realizowane m.in. poprzez rozwój kapitału społecznego i integrującą politykę społeczną, utrzymywanie wysokiej jakości kształcenia od pierwszych jego etapów, angażowanie mieszkańców do świadomego udziału w kulturze oraz inicjatywach lokalnych, kreowanie wartości przedsiębiorczych i estetycznych. Przyczyni się to w przyszłości do zapewnienia

odpowiedniej zaradności i operatywności mieszkańców (np. aktywne poszukiwanie pracy na terenie powiatu), odpowiedzialności za dobro wspólne oraz przedsiębiorczości.

Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.

Uprzemysłowienia powiatu oraz pozostałości po działalności przemysłowej minionej epoki wymuszają działania z zakresu stałego podwyższania poziomu ochrony środowiska. Transformacja energetyczna powiatu związana będzie przede wszystkim z wykorzystywaniem nowoczesnych technologii pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych i nie szkodzących środowisku. Działania związane z ochroną środowiska leżą w gestii różnych sektorów – to nie tylko domena podmiotów publicznych ale również tych prywatnych. W zakresie zadań samorządowych z pewnością leżą kwestie rozszerzania sieci kanalizacyjnych, tworzenia warunków (np. poprzez projekty w ramach środków zewnętrznych) do zmniejszania poziomu niskiej emisji i wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, rozwoju komunalnej sieci ciepłowniczej, stosowania odnawialnych źródeł energii itp. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska przyczyni się nie tylko do poprawy jego parametrów, ale również do zwiększenia jakości życia mieszkańców i atrakcyjności osadniczej powiatu. Równolegle muszą być prowadzone działania z zakresu edukacji i kształtowania postaw ekologicznych mieszkańców, w tym rozumianych jako gotowość do ponoszenia wyższych kosztów bytowych na rzecz życia w czystym i zdrowym środowisku. Potrzebny jest również wizerunek splatający zasoby przyrodnicze z walorami kulturowymi i rekreacyjnymi powiatu. To właśnie ogólnodostępna zieleń oraz czystość mogą stanowić ważny argument w działaniach promocyjnych. Wiele jest do zaoferowania, a wśród zalet niektóre aspekty przestrzenno-środowiskowe wydają się być wyjątkowo niedoceniane.

Lepsze wykorzystanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego.

Na terenie powiatu ostrowieckiego występuje obiekt rozpoznawany w skali międzynarodowej, czyli wpisane na listę UNESCO Krzemionki. Jest tu również obiekt cieszący się dużą popularnością w skali województwa o marce rozpoznawanej w całym kraju, czyli Jura Park w Bałtowie. Obiekty te przyciągają rocznie największą liczbę turystów do powiatu ostrowieckiego, ale wydaje się, że zwłaszcza w kontekście Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego potencjał ten nie jest w pełni wykorzystany. Zwiększenie ruchu turystycznego powinno zostać dostrzeżone przez kapitał prywatny – zwiększenie liczby miejsc noclegowych oraz dywersyfikacja ich standardu. Branża turystyczna, szeroko rozumiana, ma szansę na stanie się prężną, lokalną branżą gospodarczą. Oryginalność walorów powiatu nie gwarantują jednak samoistnego rozwoju turystyki i rekreacji. Przede wszystkim brakuje spójnej promocji (przekazywanie klientów). Wyzwaniem jest doprowadzenie do takiej współpracy podmiotów turystycznych i kulturowych, aby ich oferty były wzajemnie dostępne w każdym odwiedzanym miejscu na terenie powiatu (obiekty turystyczne, muzea, parki rozrywki, punkty informacji turystycznej, urzędy samorządowe, hotele, punkty gastronomiczne itp.). Wyzwaniem jest

zatrzymanie części osób odwiedzających lokalne atrakcje, aby swój dodatkowy czas spędzili na terenie powiatu zostawiając przy tym swoje środki finansowe.

Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i mobilności.

Jest to ważny priorytet dla rozwoju powiatu. Obecne położenie marginalizuje rolę powiatu ostrowickiego nie tylko w skali kraju ale również w odniesieniu do województwa świętokrzyskiego. Ogranicza to możliwości przyciągania nowych inwestorów do stref gospodarczych, czy też nowych mieszkańców, szczególnie w kontekście konkurencji ze strony gmin i powiatów lepiej skomunikowanych. Poprawa dostępności komunikacyjnej jest celem o znaczeniu wojewódzkim, wynikającym z Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Obecna gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych zapewnia stosunkowo komfortowe podróżowanie wewnątrz powiatu, jednak brak w pobliżu drogi szybkiego ruchu poważnie ogranicza możliwości rozwojowe powiatu i tym samym wydaje się wpływać na realizację pozostałych wyzwań. Poprawa dostępności komunikacyjnej to również otworzenie nowych terenów do zagospodarowania inwestycyjnego. Zwiększenie kolejowej dostępności komunikacyjnej powiatu, rozpatrywane jest głównie w kontekście dojazdów do sąsiednich rejonów (Skarżysko-Kamienna, Sandomierz) i zwiększające możliwości mobilności mieszkańców. Jest to niezwykle ważny aspekt dla utrzymania i wzmacniania atrakcyjności osadniczej powiatu ostrowieckiego. Możliwości szybkiego dojazdu przyczyniają się do decyzji o pozostawaniu w miejscu zamieszkania i nie przenoszeniu się do dużych miast. Trudnością realizacyjną w przypadku krajowej infrastruktury drogowej i kolejowej jest fakt, iż zadania z tego zakresu leżą w gestii kompetencyjnej instytucji krajowych, co będzie wymagało współpracy dla osiągnięcia wspólnego celu, licznych działań lobbystycznych oraz wielu uzgodnień technicznych.

Ze względu na zachodzącą transformację energetyczną zalecanym jest monitoring elektro mobilności polegający na śledzeniu ogólnopolskich oraz powiatowych trendów w zakresie rejestracji pojazdów elektrycznych. Pod wpływem tych danych będzie można podjąć decyzję o rozbudowie sieci szybkich ładowarek samochodowych oraz tym samym transformacji floty samochodowej należącej do powiatu na auta o napędzie zeroemisyjnym.

WIZJA I MISJA POWIATU OSTROWIECKIEGO

Wizja rozwoju powiatu ostrowieckiego stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dąży cała wspólnota powiatu, tj. władze samorządowe powiatu i gmin oraz ich partnerzy społeczni i gospodarczy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel do jakiego zmierza powiat. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju powiatu. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego. Ponadto władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów zmierzających do rozwoju powiatu, upowszechniania jego walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030, poprzez określenie wizji i misji, wskazuje na kontynuację dotychczasowej polityki rozwoju. Jej cele są systematycznie realizowane, jednak stale rośnie również poziom wymagań i oczekiwań, aby powiat stanowił region przyjazny mieszkańcom, nowoczesny, dynamiczny, innowacyjny, oferujący atrakcyjne miejsca pracy oraz dobre warunki do życia i samorealizacji. Jednocześnie musi ona uwzględniać nowe wyzwania, na które samorząd powiatowy ma zadanie reagować, niwelując zagrożenia i wykorzystując swoje szanse rozwojowe.

WIZJA

W 2030 roku powiat ostrowiecki jest miejscem łączącym przemysł z troską o środowisko naturalne. Transformacja w kierunki gospodarki neutralnej dla środowiska przebiega ewolucyjnie. Walory turystyczne, przyrodnicze i kulturowe po skutecznym włączeniu w obieg gospodarczy spowodowały ożywienie ruchu turystycznego, co przełożyło się na rozwój lokalnych przedsiębiorstw. Powstała baza noclegowa zaspokaja wymagania niemal wszystkich odwiedzających i przyczynia się do organizacji kolejnych imprez sportowych oraz wydarzeń artystycznych. Powiat ostrowiecki nie jest już miejscem jednodniowego wypoczynku, lecz stanowi ważny kilkudniowy punkt docelowy turysty odwiedzającego województwo świętokrzyskie. Rozwój ten przynosi korzyści w postaci polepszenia jakości usług komercyjnych i publicznych oraz standardów życia mieszkańców. Poprawa warunków życia, lepsza mobilność oraz dostępność i jakość usług wzmacniają atrakcyjność osadniczą powiatu, niwelując negatywne prognozy demograficzne. Ważnym elementem lokalnego rynku pracy jest branża usług skierowanych dla seniorów, która stanowi podstawę „srebrnej gospodarki". Trwały i zrównoważony rozwój powiatu został osiągnięty dzięki szerokiej współpracy między samorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. Przystępując w roku 2030 do opracowania kolejnej strategii rozwoju władze powiatu stawiają sobie jako pierwsze pytanie: czy kolejna strategia ma dotyczyć rozwoju zrównoważonego?

MISJA

Misją samorządu powiatu ostrowieckiego jest kreowanie i wspieranie jego rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego w partnerstwie z samorządami gminnymi oraz sektorem biznesowym i pozarządowym.

PLAN OPERACYJNY

Priorytety i cele wyszczególnione w strategii zostały określone na podstawie wniosków z kompleksowej diagnozy uwarunkowań i potrzeb rozwojowych oraz potencjału powiatu ostrowieckiego, zdefiniowanych wyzwań rozwojowych i przyjętej wizji rozwoju do 2030 roku. Wyodrębniono 4 obszary strategiczne, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY
- OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE
- DOGODNE WARUNKI ŻYCIA
- ZARZĄDZANIE ROZWOJEM

Dla każdego z priorytetów sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2030 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty powiatu ostrowieckiego w perspektywie długofalowej. Strukturę celów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 prezentuje poniższy schemat.

Podejście zintegrowane

W ramach pierwszego obszaru określono kierunki interwencji na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego powiatu ostrowieckiego, który powinien opierać się coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną. Profil gospodarczy powiatu związany jest również z przemysłem ciężkim dlatego w najbliższych kilkunastu latach istotne będą zmiany w kontekście transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Podejmowane działania będą dotyczyły tworzenia warunków do inwestowania i powstawania nowych atrakcyjnych miejsc pracy oraz zapewnienia wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Z tego powodu w ramach obszaru gospodarczego silnie zaakcentowano zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy. Jedną z szans powiatu jest również tzw. „srebrna gospodarka", czyli ukierunkowanie usług dedykowanych osobom starszym. Powiat ostrowiecki to również gminy wiejskie, zatem potrzebne będzie wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej.
W ramach drugiego obszaru określono kierunki interwencji związane z wykorzystaniem szczególnych charakterystyk powiatu ostrowieckiego. Niewątpliwą przewagą powiatu i to w skali światowej jest wpisany na listę UNESCO Krzemionkowski Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego - jako jedyny obiekt z województwa świętokrzyskiego i szesnasty w całej Polsce (stan na wrzesień 2021r.). Uzyskanie wpisu na tak prestiżową listę wiąże się z koniecznością sprostania wymaganiom, jakie są stawiane miejscom wyróżnionym przez UNESCO stąd przed powiatem ostrowieckim konieczność dalszych działań. Walory przyrodniczo krajobrazowe (piękny krajobraz, bogata fauna i flora), kultura i dziedzictwo

historyczne, sport i rekreacja (tradycje i sukcesy sportowe, rozbudowana baza) to podstawa dla atrakcyjnej oferty turystycznej o dużym potencjale komercyjnym, a tym samym szansa na dywersyfikację gospodarki lokalnej oraz dodatkowe dochody dla mieszkańców, przedsiębiorców i w konsekwencji budżetów samorządów lokalnych. To jednocześnie oferta wykorzystania czasu wolnego dla samych mieszkańców – budująca tożsamość lokalną, poczucie przywiązania i wspólnoty, wzmacniająca aktywność i zaangażowanie, poprawiająca zdrowie, kondycję i samopoczucie, gwarantująca kadry dla rozwoju społecznego i gospodarczego całego powiatu.

Trzeci obszar strategiczny stanowi odpowiedź na obserwowane od wielu lat problemy demograficzne powiatu ostrowieckiego i prognozy mówiące o ogromnym ubytku mieszkańców w ciągu najbliższych kilkudziesięciu lat. To również zmiana struktur demograficznych ludności prowadzących do silnego starzenia się społeczności. Wyzwaniem jest zatem powstrzymanie lub przynajmniej spowolnienie negatywnych trendów demograficznych. Służyć temu będą kierunki interwencji na rzecz poprawy warunków życia oraz dostępności i jakości usług publicznych. Docelowo oznacza to: czyste środowisko, przyjazne i atrakcyjne przestrzenie publiczne, ochronę zdrowia oraz wysoki poziom bezpieczeństwa. Atrakcyjność osadniczą w oczywisty sposób budują również działania w ramach pozostałych obszarów, m.in. wsparcie w zakresie tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, czy tworzenie wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu. Lepsze warunki do życia mają przyczynić się do poprawy wskaźników demograficznych.

Ostatni obszar strategiczny to zarządzanie powiatem poprzez wykorzystanie nowoczesnych instrumentów polityki rozwoju. Tutaj też znajdują się inwestycje poprawiające zewnętrzną dostępność komunikacyjną, których realizacja leży poza kompetencjami powiatu ostrowieckiego oraz wewnętrzną dostępność w ramach rozbudowy sieci dróg powiatowych i gminnych. Ponadto niezwykle ważnymi działaniami zarządczymi w najbliższej perspektywie dla wszystkich szczebli samorządu terytorialnego będzie podejmowanie współpracy ponadlokalnej na rzecz realizacji zadań aktywizujących potencjały rozwojowe lub niwelujących bariery wzrostu, których skala lub specyfika wymaga działań wykraczających poza jednostkę samorządu terytorialnego. Nierzadko, połączenie partnerów o różnych kompetencjach prawnych, budżetach realizacyjnych, możliwościach organizacyjnych stwarza synergię niezbędną do zaktywizowania jakiegoś potencjału rozwojowego lub zniwelowania barier. Zadania ponadlokalne będą mogły być podejmowane w ramach instrumentu miejski obszar funkcjonalny (MOF Miasta Północy w przypadku obszaru powiatu ostrowieckiego), jednak do rozważenia jest również inicjowanie innego obszaru funkcjonalnego, bardziej ograniczonego terytorialnie do obszaru powiatu, nakierowanego na jego potrzeby i problemy, być może ukierunkowanego tematycznie – np. w zakresie wzbudzenia potencjału turystyki, rekreacji, sportu i kultury na terenie powiatu.

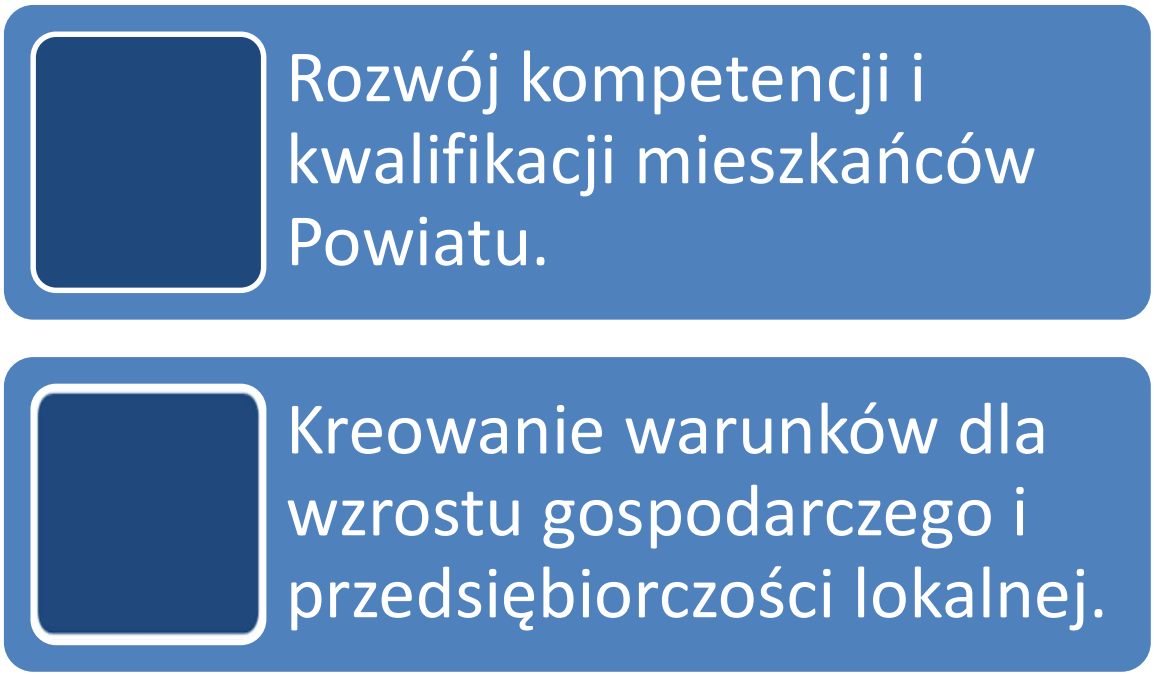
Obszar strategiczny: GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Obszar strategiczny: OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Obszar strategiczny: DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Obszar strategiczny: ZARZĄDZANIE ROZWOJEM
Cel strategiczny nr 1: Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego powiązany z efektywną edukacją zawodową. **Cele operacyjne:** 1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu. 1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej.	**Cel strategiczny nr 2:** Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego. **Cele operacyjne:** 2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego. 2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej 2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców. 2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny	**Cel strategiczny nr 3:** Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu **Cele operacyjne:** 3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej. 3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu. 3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego. 3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu. 3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów	**Cel strategiczny nr 4:** Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju. **Cele operacyjne:** 4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem. 4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym. 4.3. Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym.

OBSZAR STRATEGICZNY

GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny:

Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego powiązany z efektywną edukacją zawodową

1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Powiatu.

Położenie geograficzne powiatu ostrowieckiego oraz brak dróg szybkiego ruchu powoduje, że region ten można postrzegać w kategoriach alienacji inwestycyjnej. Duże zakłady produkcyjne poszukują lokalizacji umożliwiających szybką działalność logistyczną związaną z dostawą komponentów oraz sprzedażą wytworzonych produktów. Największą szansą dla powiatu ostrowieckiego wydaje się zatem rozwój firm regionalnych oraz zakładanie działalności przez mieszkańców, ponieważ jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade

wszystko od jakości kapitału ludzkiego. Kapitał intelektualny jest sumą kapitału jaki tworzą ludzie i instytucje, potencjał zewnętrznego wizerunku oraz wewnętrzne relacje społeczne. To w ten sposób budowana jest realna przewaga konkurencyjna. Edukacja w powiecie nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty i ich kadry. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowoczesne podejście do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, a także wypracowanie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i instytucjami rynku pracy. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy.

1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej.

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych powiatu ostrowieckiego pozostaje wzmacnianie pozycji powiatu jako miejsca atrakcyjnego dla inwestycji. Intensyfikacja współpracy na szczeblu samorządowym (samorząd powiatowy i samorządy gminne) powinna dążyć do kreowania wspólnych przedsięwzięć dynamizujących rozwój gospodarczy, w tym w zakresie wspólnego przyciągania inwestorów, doskonalenia standardów obsługi, promocji gospodarczej. Jednym z możliwych kierunków rozwoju powiatu ostrowieckiego jest tzw. „srebrna gospodarka", czyli ukierunkowanie usług na potrzeby osób starszych. Związane jest to z jednej strony z sytuacją demograficzną powiatu, zaś z drugiej wiąże się z jego potencjałem środowiskowym. Liczne tereny zielone oraz wysoka jakość środowiska naturalnego może stanowić ważny argument przy wyborze miejsca do spędzenia swojej starości.

Powiat ostrowiecki nie jest regionem utożsamianym z rolnictwem, jednak dla niektórych gmin jest to ważny sektor lokalnej gospodarki. Dla tych jednostek rozwój będzie związany z postępem produkcji specjalistycznej, w tym ekologicznej.

Ostatnie wydarzenia związane z epidemią COVID-19 ukazały jak ważnym jest rozwój usług telekomunikacyjnych. Rozbudowa sieci światłowodowych na terenie powiatu poprawi jakość bieżącej pracy administracyjnej i sprzedażowej regionalnych firm ale również pozytywnie wpłynie na mieszkańców powiatu, umożliwiając im lepszy dostęp do usług publicznych, edukacyjnych itp.

Cel strategiczny: **Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego powiązany z efektywną edukacją zawodową.**				
Cele operacyjne	Kierunki interwencji (Kluczowe działania)	Odpowiedzialność	Komórka monitorująca	Partnerzy realizacyjni
1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Powiatu.	1.1.1. Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych	Powiatowy Urząd Pracy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Przedsiębiorcy
	1.1.2. Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych)	Placówki oświatowe podległe samorządom gminnym i powiatowemu	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Gminy powiatu ostrowieckiego; Powiatowy Urząd Pracy; Starostwo Powiatowe; Przedsiębiorcy; Organizacje pozarządowe
	1.1.3. Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu	Powiatowy Urząd Pracy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Przedsiębiorcy
	1.1.4. Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Przedsiębiorcy
	1.1.5. Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy	Powiatowy Urząd Pracy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Przedsiębiorcy

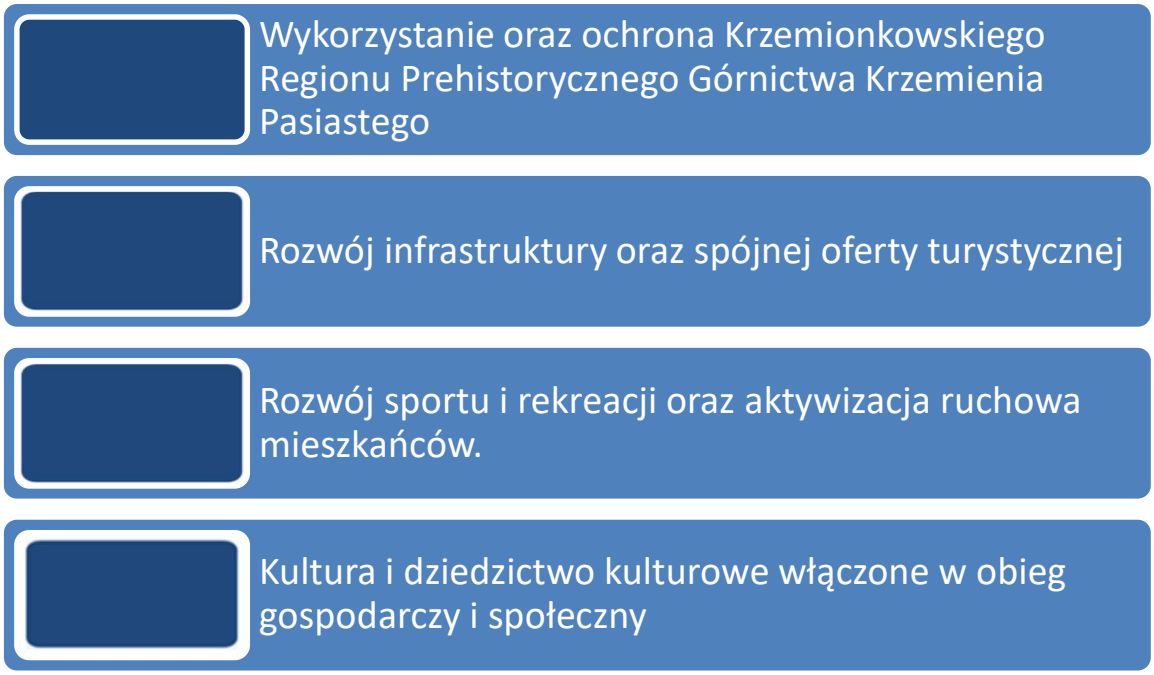
	1.1.6.	Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego	Placówki Kształcenia Zawodowego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Powiatowy Urząd Pracy; Przedsiębiorcy
	1.1.7.	Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów	Placówki Kształcenia Zawodowego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Powiatowy Urząd Pracy; starostwo powiatowe
1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej	1.2.1.	Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej	Gminy powiatu ostrowieckiego; Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Przedsiębiorcy; Specjalna Strefa Ekonomiczna; Właściciele gruntów
	1.2.2.	Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne	Gminy powiatu ostrowieckiego; Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Świętokrzyska Izba Rolnicza; Rolnicy
	1.2.3.	Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka)	Starostwo Powiatowe; Gminy powiatu ostrowieckiego;	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Przedsiębiorcy
	1.2.4.	Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym	Starostwo Powiatowe; Gminy powiatu ostrowieckiego; Przedsiębiorcy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Urząd Marszałkowski; Instytucje otoczenia biznesu
	1.2.5.	Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu	Przedsiębiorcy	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Starostwo powiatowe; gminy powiatu ostrowieckiego

OBSZAR STRATEGICZNY

OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE

Cel strategiczny:

Wykorzystywanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego

2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego.

Powiat ostrowiecki posiada na swoim obszarze obiekt unikalny w skali światowej. W 2019 roku Krzemionkowski Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego został wpisany na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. To bez wątpienia prestiżowe wyróżnienie, które niesie za sobą konieczność utworzenie parku kulturowego. Pomimo niedawno zakończonej rozbudowy muzeum w przeciągu kolejnych lat należy spodziewać się kolejnych zadań inwestycyjnych, aby jeszcze bardziej uatrakcyjnić ten obiekt, zwłaszcza w oczach dzieci. To właśnie wśród najmłodszych można poszukać nowych grup odwiedzających. W odległości umożliwiającej dojazd do obiektu w czasie mniejszym niż

godzina znajduje się mnóstwo placówek oświatowych, zarówno na obszarze powiatu jak i sąsiednich samorządów. Oprócz zadań inwestycyjnych poniesionych oraz planowanych przez Muzeum Historyczno-Archeologiczne wymagany jest również rozwój tzw. kompetencji miękkich, związanych z zarządzaniem obiektem o znaczeniu kulturowych i turystycznym. Jako zarządzanie tym „produktem" turystycznym należy rozumieć organizację zwiedzania umożliwiającą wzrost liczby gości, wzbogacenie wystawy o informacje, dodatkowe języki, audio-przewodniki, dodatkowe tablice oraz całą otoczkę małej infrastruktury, która pomoże budować markę tego miejsca. Dla turysty ważnym jest aby przejeżdżając w okolicy, móc zwiedzić miejsce niemal z tzw. ulicy.

Realizacja wszystkich obowiązków wynikających z wpisania na listę UNESCO oraz rozbudowa Muzeum same w sobie nie gwarantują wzrostu liczby osób odwiedzających ten obiekt. Wymaganym jest zintensyfikowanie działań marketingowych i promocyjnych, mających na celu rozpropagowanie Krzemionek wśród szerszego grona odbiorców. Niezbędnym wydaje się wykreowanie imprezy flagowej, o znaczeniu przynajmniej krajowym, ale docelowo międzynarodowym. Wydarzenie, które w łatwy sposób będzie kojarzyć się z krzemieniem, ale również z regionem ostrowieckim. Bez tego niemożliwym będzie pełne wykorzystanie potencjału jaki to miejsce posiada.

2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

Wśród szans rozwojowych powiatu ostrowieckiego należy wskazać pełniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów i potencjałów na rzecz rozwoju i komercjalizacji turystyki wraz z możliwościami aktywnego wypoczynku. Oferta powiatu w tym obszarze jest konkurencyjna i różnorodna. Znajdziemy tu park rozrywki Jura Park w Bałtowie, omawiane wielokrotnie Muzeum w Krzemionkach, liczne obiekty zabytkowe oraz warunki do wypoczynku i aktywnościach w krajobrazie przyrodniczym rzeki Kamiennej. Przestrzenie te, w perspektywie najbliższych 10 lat, stanowią pola do specjalizacji powiatu ostrowieckiego w obszarze turystyki i rekreacji, przy których mają szanse rozwijać się usługi towarzyszące, jak np. hotelarstwo, gastronomia, lokalna sztuka, biznes i inne. Wobec tak szeroko zakrojonego potencjału należy jednak stwierdzić, że nie jest on obecnie dostatecznie wykorzystywany. Między innymi to brak odpowiedniej i spójnej oferty kierowanej do przyjezdnych oraz braki w zakresie infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej sprawiają, że na terenie powiatu przeważa tzw. turystyka „jednodniowa". Niektóre atuty powiatu (np. przyrodnicze) zdają się pozostawać wciąż nieodkryte, stąd jednym z najważniejszych zadań dla władz powiatu w tym obszarze będzie wypracowanie polityki rozwoju specjalizacji turystycznych z jego terenów, która pogodzi funkcje ich oferty ze sobą oraz umożliwi przedstawienie ich jako spójnych, wzbogacających się nawzajem propozycji. Dopiero na takiej podstawie rozwój usług w obszarach związanych z turystyką i wypoczynkiem będzie w stanie wykorzystać i rozwinąć swój potencjał. Wymagać to będzie efektywnej i partnerskiej współpracy międzysektorowej.

Równoległym polem działań powiatu pozostanie udzielanie wsparcia dla rozwoju usług towarzyszących (m.in. bazy noclegowej) oraz pieszo-rowerowych ciągów komunikacyjnych zarówno wzdłuż modernizowanych dróg, jak i na uboczu, w otoczeniu naturalnego krajobrazu. Nieodłącznym elementem tych projektów będą inwestycje w małą architekturę.

2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców.

Zaspokajanie potrzeb zbiorowych wspólnoty samorządowej w zakresie kultury fizycznej, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych, leży w kompetencjach władzy publicznej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także partnerami biznesowymi. Powiat ostrowiecki, mając na względzie własne tradycje i specjalizacje lokalne, jest zainteresowany rozwojem i upowszechnieniem sportu, który rozumiany jest jako ważny obszar polityki publicznej, powiązany z innymi dziedzinami, jak np.: zdrowie, edukacja, kapitał społeczny, turystyka, rynek pracy czy polityka społeczna. W tym założeniu, inwestycje w sport traktuje się jako szeroko rozumianą prewencję zdrowotną oraz sprzyjanie postawom prospołecznym, ponieważ aktywność fizyczna obywateli warunkuje ich zdrowie, dobrą kondycję i samopoczucie, a tym samym obniża koszty przeznaczane na opiekę zdrowotną czy wsparcie socjalne, a także pozytywnie oddziałuje na pracowników i efektywność ich pracy. Ważny jest również wymiar społeczny i wychowawczy sportu, szczególnie w odniesieniu do dzieci i młodzieży szkolnej. Usługi sportowe i pokrewne stanowią ponadto istotną gałąź gospodarki. Zaplanowane działania zakładają: mobilizowanie aktywności mieszkańców w dziedzinie kultury fizycznej, sportu i rekreacji, promocję aktywności ruchowej pozytywnie wpływającej na zdrowie, edukację sportową, zapewnianie niezbędnej infrastruktury i przestrzeni oraz oferty zajęć (strategia postepowania obejmuje m.in. budowę obiektu lekkoatletycznego z bieżnią w Ostrowcu Świętokrzyskim), wsparcie klubów i organizacji sportowych, organizację i współorganizację imprez sportowych i rekreacyjnych, w tym tych o randze mistrzowskiej. Dotyczą ponadto wykorzystania sportu na rzecz budowy kapitału społecznego oraz dla potrzeb promocji powiatu. Zakłada się szczególne wsparcie i promocje dyscyplin związanych z tradycjami i specjalizacjami sportowymi powiatu, jak np. pływanie, piłka nożna, boks.

2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

Ostatni cel operacyjny celu strategicznego: „Wykorzystywanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego" powiązany jest z trzema poprzednimi. Powiat ostrowiecki należy do Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, czyli najstarszego okręgu przemysłowego w Polsce, który w czasach swojej świetności stanowił najbardziej uprzemysłowiony region Rzeczypospolitej Obojga Narodów. W powiecie ostrowieckim rozwinięte były przede wszystkim gałęzie przemysłu związane z hutnictwem. W okresie 20-lecia międzywojennego zmodernizowano również istniejące tutaj zakłady zbrojeniowe. To

właśnie powrót do tych tradycji przemysłowych może stanowić jedną z gałęzi turystyki industrialnej poszerzającej ofertę powiatu. W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ zaplanowano „*Utworzenie szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny" – wytyczenie szlaku, przebiegającego przez północną część województwa*". Zgodnie ze strategią jest to przedsięwzięcie, którego celem jest wytyczenie szlaku przebiegającego przez północną część województwa od Maleńca aż do Krzemionek, co pozwoli na stworzenie podstawy dla działań zmierzających do wygenerowania bardzo atrakcyjnej oferty turystyki kulturowej. Dzięki połączeniu poszczególnych obiektów poprzemysłowych leżących w powiatach koneckim, skarżyskim, starachowickim i ostrowieckim podkreślone zostanie znaczenie założeń produkcyjnych Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Ważnym elementem będzie również wyeksponowanie przyrodniczego kontekstu założeń poprzemysłowych, takich jak pofabryczne zbiorniki wodne i pozostałości układów hydrotechnicznych, czy lasy, służące jako rezerwuar paliwa hutniczego.

Cel strategiczny: **Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego.**				
Cele operacyjne	Kierunki interwencji (Kluczowe działania)	Odpowiedzialność	Komórka monitorująca	Partnerzy realizacyjni
2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego	2.1.1 Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego	Powiat Ostrowiecki; Powiat Opatowski; Muzeum Historyczno-Archeologiczne	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych; Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski; Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska; gminy powiatów ostrowieckiego i opatowskiego; Narodowy Instytut Dziedzictwa
	2.1.2 Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej	Muzeum Historyczno-Archeologiczne	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Starostwo Powiatowe
	2.1.3 Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy	Muzeum Historyczno-Archeologiczne	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za kulturę	Starostwo Powiatowe; organizacje pozarządowe; przedsiębiorcy
	2.1.4 Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki	Muzeum Historyczno-Archeologiczne	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za kulturę	Starostwo Powiatowe

2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej	2.1.5	Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych	Muzeum Historyczno-Archeologiczne	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Starostwo Powiatowe; jednostki oświatowe; sąsiednie gminy
	2.2.1	Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia.	Gminy powiatu ostrowieckiego; Powiat Ostrowiecki	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za turystykę	Urząd Marszałkowski; sąsiednie gminy i powiaty; Lasy Państwowe; właściciele gruntów
	2.2.2	Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej	Gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za turystykę	Starostwo Powiatowe; Urząd Marszałkowski; Organizacje pozarządowe; Przedsiębiorcy
	2.2.3	Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami	Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za turystykę	Gminy powiatu ostrowieckiego; Sąsiednie powiaty; przedsiębiorcy; organizacje pozarządowe
	2.2.4	Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu	Gospodarstwa wiejskie; Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za turystykę	Starostwo powiatowe; gminy powiatu ostrowieckiego; LGD; organizacje pozarządowe

	2.2.5	Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym	Starostwo powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za kulturę	Gminy powiatu ostrowieckiego
	2.2.6	Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym	Gmina Kunów	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za turystykę	
2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców.	2.3.1	Wspieranie klubów i organizacji sportowych	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za sport	Kluby i organizacje sportowe
	2.3.2	Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego; Kluby i organizacje sportowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za sport	Placówki oświatowe; organizacje pozarządowe
	2.3.3	Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej	Placówki oświatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za edukację	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego
	2.3.4	Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku	Starostwo powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję	Jednostki organizacyjne; organizacje pozarządowe

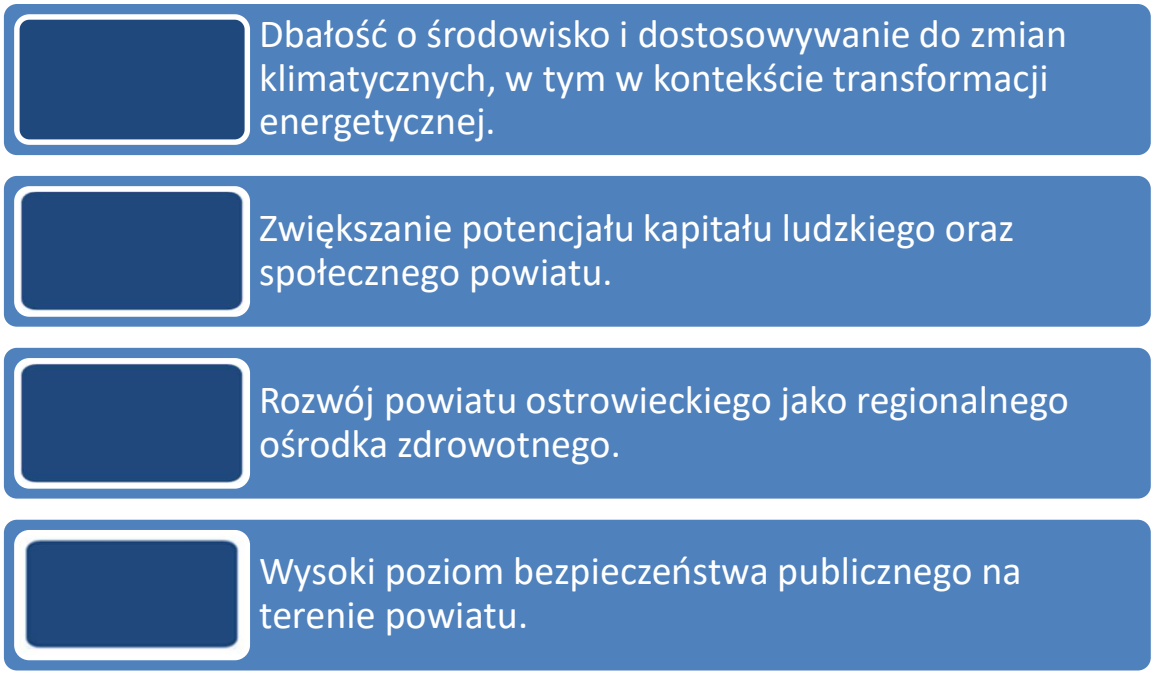
	2.3.5	Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie	Gmina Ćmielów	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za turystykę	
	2.3.6	Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim	Powiat ostrowiecki	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję	Gminy powiatu ostrowieckiego; Kluby i organizacje sportowe
2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny	2.4.1	Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Powiat ostrowiecki
	2.4.2	Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie	Starostwo powiatowe; gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za kulturę	Placówki kulturalne; placówki oświatowe; organizacje pozarządowe

OBSZAR STRATEGICZNY

DOGODNE WARUNKI ŻYCIA

Cel strategiczny:

Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu.

3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.

W ramach celu zaplanowano m.in. działania ukierunkowane na poprawę jakości powietrza, związane głównie z niską emisją. Prowadzone będą projekty związane z dalszą termomodernizacją budynków, wymianą źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, rozwojem ciepłownictwa oraz realizacją dedykowanych kampanii informacyjnych. W ramach strategii postępowania uwzględniono również kierunki interwencji związane z rozbudową infrastruktury technicznej (zarówno publicznej, jak i w indywidualnych gospodarstwach domowych), w tym przede wszystkim rozbudowę sieci kanalizacyjnej (przez samorządy gminne).

Za szczególnie istotne, zarówno w kontekście rozwoju oferty czasu wolnego, jak i podnoszenia jakości życia mieszkańców, należy uznać także działania ukierunkowane na odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej – poprzez nadawanie im nowych funkcji gospodarczych, rekreacyjnych lub przyrodniczych, a także utylizację odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu) i dzikich składowisk. Równie ważne w tym kontekście są działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu –szczególnie w odniesieniu do niepowtarzalnych walorów powiatu.

Ochrona środowiska, w tym racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców, pozwoli na zachowanie najważniejszych walorów środowiskowych powiatu, co bezpośrednio przekładać się będzie na jego atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną oraz osadniczą. Szczególnie istotny w tym kontekście jest opisany rozwój infrastruktury ochrony środowiska, który umożliwia nie tylko podnoszenie parametrów środowiskowych, ale także warunkuje rozwój bazy oferty czasu wolnego oraz funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni. Ponadto, niebagatelną rolę w procesach zmierzających do racjonalnego użytkowania zasobów i ochrony środowiska odegra poziom świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu, stąd założono szereg poświęconych temu zagadnieniu aktywności.

Jednym z elementów zrównoważonego korzystania z wód oraz ochrony ekosystemu jest budowa zbiorników retencyjnych. Na moment opracowywania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego nie ma zaproponowanych dokładnych lokalizacji nowych zbiorników. W toku prac nad niniejszym dokumentem zaproponowano trzy lokalizacje: pomiędzy miejscowościami Ćmielów i Podgrodzie, Brzóstowa oraz w Rudzie Bałtowskiej. Zbiorniki te oprócz walorów środowiskowych mogą przynieść również korzyści gospodarcze, turystyczne i rekreacyjne w lokalnych społecznościach. Dodatkowo w maju 2021 roku podpisano umowę na powstanie polderów zalewowych na Modle i jej dopływach. Inwestycja ta obejmuje m.in. budowę 4 suchych zbiorników retencyjnych z przegrodami piętrzącymi, odmulenie, pogłębienie rzeki oraz zabezpieczenie jej skarp. Przebudowane zostaną również dwa przepusty w miejscowości Mychów Kolonia i podwyższony będzie wał Modły na terenie Ostrowca.

3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu.

Prognozy demograficzne wymuszają podejmowanie przez samorząd lokalny działań ukierunkowanych na pomoc społeczną, w tym tą skierowaną dla osób starszych. Opieka społeczna spoczywa głównie na barkach gminnych jednostek pomocy społecznej, które na te cele otrzymują dotacje z budżetu państwa. Osią systemu na szczeblu powiatowym jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które koordynuje działania m.in. związane z organizacją pieczy zastępczej.

W kontekście wyzwania podnoszenia atrakcyjności osadniczej działania kierowane do gospodarstw domowych mierzących się z trudnościami mają podstawowe znaczenie. Stanowią one czynnik wpływający na poczucie bezpieczeństwa, zaufania i otwartości w społeczności lokalnej, co wymiernie wpływa na aktywność i zaangażowanie mieszkańców w lokalne życie społeczne. Jego bujność i żywotność to jeden z najważniejszych czynników atrakcyjności osiedleńczej na poziomie każdej z gmin, jak i całego powiatu.

Zadania podejmowane przez powiat w obszarze polityki społecznej będą prowadziły do zapewnienia możliwie najwyższej jakości wsparcia skierowanego m.in. do rodzin mierzących się z problemami i dysfunkcjami, usamodzielniającej się młodzieży, mieszkańców biernych zawodowo, osób z niepełnosprawnościami i ich gospodarstw domowych oraz szerzej, najmłodszych i najstarszych pokoleń. Wsparcie to – w ramach własnych możliwości – będzie rozwijane na bazie dotychczasowych doświadczeń i zebranej wiedzy oraz poprzez doskonalenie kadr i procesów współpracy jednostek pomocy społecznej i instytucji wspomagających ich pracę. Wobec mnogości wyzwań i ograniczonej podaży pomocy – co w bolesny sposób odzwierciedla się m.in. w bardzo ograniczonej dostępności psychologów dziecięcych w regionie – podstawowe znaczenie będzie miało wspieranie i zawiązywanie nowych form współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prywatnymi. Częstokroć dysponują one wiedzą specjalistyczną, bezcennym doświadczeniem i przede wszystkim zasobami (w tym kadrowymi, infrastrukturalnymi), które stanowią nieocenioną pomoc tam, gdzie pomoc instytucji publicznych nie jest w stanie dotrzeć.

Kluczowym wyzwaniem polityki społecznej w ramach powiatu pozostaje przeciwdziałanie negatywnym trendom demograficznym. Dotyczy to z jednej strony potrzeby prowadzenia konsekwentnej jak i odważnej w propozycjach polityki prorodzinnej. Z drugiej strony, wobec rosnącego udziału osób starszych w populacji powiatu, ważne zadanie stanowi rozwój oferty usług dedykowanych tej grupie – zdrowotnych, opiekuńczych, specjalistycznych (w tym budowy Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie w gminie Kunów) oraz możliwości aktywizacji i integracji poprawiającej ich kondycje psychiczną i fizyczną. Ważna jest również modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców.

W kontekście pogarszającej się kondycji zdrowia psychicznego, a także wspomnianej dużej dynamiki tego procesu i niepewności, które dodatkowo pogłębiają ten problem, ważne będą wszelkie programy profilaktyczne oraz wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. W przypadku zapewnienia wsparcia dla młodzieży pożądanym jest, aby zadanie to oprzeć na deinstytucjonalizacji. To może być jeden z warunków przyciągnięcia i efektywnego wsparcia potrzebujących pomocy osób młodych, które potrafią bronić się przed nim z obawy na konsekwencje przekazania informacji o ich problemie z jednej placówki publicznej do drugiej (np. szkoły).

3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego.

Powiat ostrowiecki jest organem prowadzącym dla Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim (Szpitala Powiatowego). Dostęp do opieki medycznej jest czynnikiem na który mieszkańcy ukierunkowują szczególną uwagę. Jest to kwestia problematyczna, ponieważ system finansowania służby zdrowia ma wiele wad powodujących konieczność dofinansowania z budżetu powiatu. Gwarancja sprawnie funkcjonującej opieki zdrowotnej (jak i kondycji środowiska naturalnego umożliwiającego pozostanie w zdrowiu) ma znaczący wpływ na kreowanie marki powiatu jako miejsca dobrego do życia.

Kompetencje powiatu w zakresie ochrony i profilaktyki zdrowia, doświadczenie władz w zakresie poprawy jakości świadczonych usług jak i dostępność zasobów infrastrukturalnych i kadrowych umożliwiają realny wpływ na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców. Działania w tym zakresie wychodzą na pierwszy plan polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd, szczególnie w kontekście panującej pandemii COVID-19 i eliminacji jej potencjalnych, długofalowych skutków (związanych z tzw. zespołem pocovidowym).

Obecna baza lokalowa Szpitala nie pozwala na jego dalszy rozwój. Koniecznym wydaje się rozbudowa budynku, która ze względu na olbrzymie nakłady finansowe wymagała będzie szukania rozwiązań montażu finansowego przy użyciu zewnętrznych źródeł.

W przypadku ochrony zdrowia mieszkańców najlepszym rozwiązaniem wydaje się zapobieganie niż leczenie. Działania profilaktyczne, niezależnie od tego, czego dotyczą, zawsze są tańsze niż późniejsza konieczność leczenia. Zakłada się zatem kontynuację dotychczasowych przedsięwzięć, poszerzanie ich o nowe inicjatywy, odpowiadające na potrzeby społeczne i zdrowotne mieszkańców, usprawnienie kanałów promocji, w tym poprzez współpracę z gminami powiatu. Duże znaczenie pozostanie przypisane edukacji zdrowotnej kierowanej do każdej grupy wiekowej. Promocja zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży będzie realizowana we współpracy z placówkami oświatowymi, a także organizacjami i klubami sportowymi czy innymi organizacjami pozarządowymi. Ważnym zagadnieniem będzie ponadto promocja zdrowia psychicznego.

3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.

Poziom bezpieczeństwa publicznego to kolejny kluczowy czynnik determinujący poziom atrakcyjności osiedleńczej powiatu. Wpływa on nie tylko na długoterminowe decyzje gospodarstw domowych dotyczące zmiany miejsca zamieszkania. Zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa publicznego wpływają wymiernie na ocenę ryzyka inwestycyjnego dokonywaną przez podmioty rynkowe. Perspektywy te składają się również na wizerunek powiatu w mediach.

Wyzwania w zakresie bezpieczeństwa publicznego są różnorodne, ulegają ciągłym zmianom oraz wymagają zdolności działania pod presją czasu, stąd priorytetem dla władz powiatu będzie doskonalenie współpracy i komunikacji ze służbami i instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego (również na poziomie regionalnym i krajowym). Nieodłącznym tego elementem pozostanie prowadzenie zintegrowanych działań inwestycyjnych zarówno w sferze infrastruktury bezpieczeństwa (m.in. oświetlenie przejść dla pieszych, modernizacja oświetlenia ulicznego, budowa chodników) jak i wyposażenia służb. Zakłada się zagwarantowanie pracownikom służb możliwości doskonalenia zawodowego wobec wyzwań alarmowanych w ramach prowadzonego przez nie monitoringu. Niezbędnym elementem polityki podwyższania bezpieczeństwa będą działania o charakterze profilaktycznym – akcje informacyjne i edukacyjne dotyczące postaw i zachowań właściwych wobec zagrożenia życia. Ich przygotowanie będzie bazowało na doświadczeniach i wiedzy instytucji funkcjonujących w różnych sferach lokalnego życia społecznego i obszarze bezpieczeństwa (m.in. szkół, pracowników administracji, odpowiednich służb). Umożliwi to budowanie rozwiązań na bazie zróżnicowanej perspektywy.

3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów.

Ostatni cel operacyjny trzeciego obszaru stanowi odpowiedź na aktualnie panujące trendy demograficzne. Jak wykazano w diagnozie w kontekście najbliższych kilkunastu lat, odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym znacznie wzrośnie. Już teraz społeczeństwo powiatu ostrowieckiego uważane jest jako „starzejące się". Trwające procesy demograficzne nie tylko tę sytuację utrwalają, ale również jeszcze bardziej ją uwypuklą. Na szczęście zmienia się profil osoby starszej, obecnie są to najczęściej aktywne osoby, otwarte na spotkania i korzystające z lokalnych atrakcji i infrastruktury. Seniorzy potrzebują zatem dostosowanych dla nich programów, uwzględniających ich potrzeby oraz ograniczenia. W zamian należy korzystać z doświadczenia i wiedzy, jaką nabyli z wiekiem. Wzrost w populacji udziału grupy w wieku poprodukcyjnym wymaga ukierunkowania usług publicznych. Potrzeba większej liczby usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz medycznych. Zasadnym wydaje się rozbudowa obiektów zapewniających całodobową opiekę nad seniorami. Przykładem takiego działania będzie budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie w miejscu, gdzie kiedyś funkcjonowała szkoła.

Cel strategiczny: Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu.				
Cele operacyjne	Kierunki interwencji (Kluczowe działania)	Odpowiedzialność	Komórka monitorująca	Partnerzy realizacyjni
3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.	3.1.1. Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego; organizacje pozarządowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski; LGD; Instytucje publiczne; Policja i Straż Miejska; Mieszkańcy i przedsiębiorcy
	3.1.2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	Powiat ostrowiecki oraz jednostki powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Placówki oświatowe; Instytucje publiczne; Urząd Marszałkowski; WFOŚiGW; NFOŚiGW;
	3.1.3. Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych	Gminy powiatu ostrowieckiego; właściciele terenów	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski; Organizacje pozarządowe
	3.1.4. Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego	Gmina Bałtów; Gmina Ćmielów; Gmina Bodzechów; Gmina Ostrowiec Świętokrzyski	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Urząd Marszałkowski; WFOŚiGW; NFOŚiGW; Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
	3.1.5. Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski; WFOŚiGW; NFOŚiGW; Gospodarstwa domowe
	3.1.6. Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu	Właściwy wydział Starostwa	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;

		z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych.	ostrowieckiego	Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; WFOŚiGW; Organizacje pozarządowe
	3.1.7.	Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego; placówki oświatowe; organizacje pozarządowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski; Przedsiębiorcy; Instytucje kultury; Kluby i organizacje sportowe; Media lokalne i regionalne; Policja i Straż Miejska
	3.1.8.	Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska	Gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie; WFOŚiGW oraz NFOŚiGW; Starostwo Powiatowe; Mieszkańcy i przedsiębiorcy; Instytucje publiczne
	3.1.9.	Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych	Gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę środowiska	Urząd Marszałkowski; Mieszkańcy
3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu	3.2.1.	Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Instytucje polityki społecznej; placówki oświatowe, organizacje pozarządowe

	3.2.2.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców	Gminy powiatu ostrowieckiego; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Starostwo powiatowe; organizacje pozarządowe; Instytucje polityki społecznej
	3.2.3.	Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna; Placówki służby zdrowia; Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR; Organizacje pozarządowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Starostwo Powiatowe; gminy powiatu ostrowieckiego; placówki oświatowe
	3.2.4.	Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu.	Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Gminy powiatu ostrowieckiego; Policja; placówki oświatowe; organizacje pozarządowe
	3.2.5.	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom	Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Gminy powiatu ostrowieckiego; PFRON; organizacje pozarządowe; środowiskowe domy samopomocy; warsztaty terapii zajęciowych
	3.2.6.	Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem	Instytucje polityki społecznej, w tym PCPR	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Gminy powiatu ostrowieckiego; placówki oświatowe; organizacje pozarządowe; Policja; Sądy

	3.2.7.	Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych	Gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	PCPR; organizacje pozarządowe
	3.2.8.	Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców	Powiat ostrowiecki; jednostki powiatowe, gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Organizacje pozarządowe; mieszkańcy
	3.2.9.	Poprawa dostępu do mieszkań	Gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Starostwo powiatowe; Krajowy Zasób Nieruchomości
3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego.	3.3.1.	Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim	ZOZ	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Powiat ostrowiecki
	3.3.2.	Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych	Placówki służby zdrowia; placówki oświatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę zdrowia	Gminy powiatu ostrowieckiego; organizacje pozarządowe; instytucje polityki społecznej
	3.3.3.	Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia	Kluby i organizacje sportowe; organizacje pozarządowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę zdrowia	Gminy powiatu ostrowieckiego; placówki oświatowe; instytucje polityki społecznej

3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.	3.4.1.	Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego; służby ratownicze	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Administracja rządowa; Urząd Wojewódzki; Urząd Marszałkowski; Organizacje pozarządowe
	3.4.2.	Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej	Powiat ostrowiecki	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za zarządzanie kryzysowe	Gminy powiatu ostrowieckiego; organizacje pozarządowe; placówki oświatowe
	3.4.3.	Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego	Powiat ostrowiecki	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za zarządzanie kryzysowe	Urząd Wojewódzki; gminy powiatu ostrowieckiego; OSP; placówki oświatowe; PSP
	3.4.4.	Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych	Powiat ostrowiecki	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Gminy powiatu ostrowieckiego
	3.4.5.	Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za infrastrukturę	Inni Zarządcy Dróg
3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów	3.5.1.	Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego; organizacje pozarządowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Mieszkańcy
	3.5.2.	Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku)	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego;	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego	Mieszkańcy; uczelnie wyższe

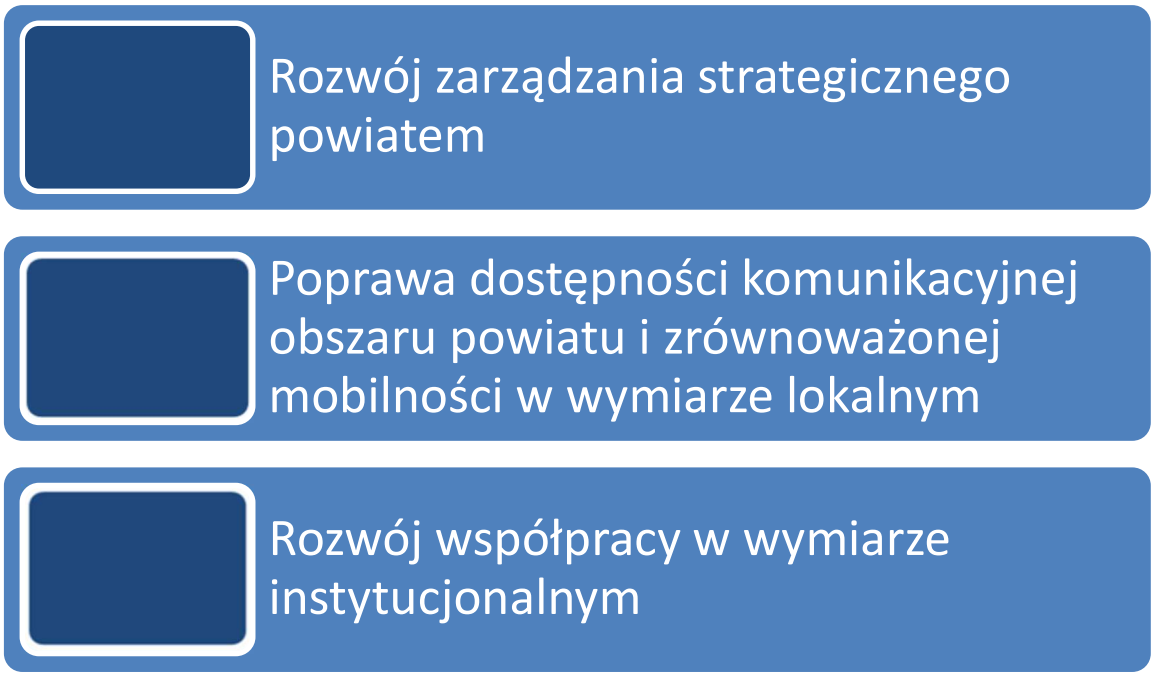
			organizacje pozarządowe	odpowiedzialny za politykę społeczną	
	3.5.3.	Promocja sektora opieki nad osobami starszymi	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego;	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	Przedsiębiorcy; organizacje pozarządowe
	3.5.4.	Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego;	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za promocję	Organizacje pozarządowe; przedsiębiorcy
	3.5.5.	Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań	Placówki służby zdrowia	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za ochronę zdrowia	Starostwo powiatowe, gminy powiatu ostrowieckiego
	3.5.6.	Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie	Gmina Kunów	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę społeczną	

OBSZAR STRATEGICZNY

ZARZĄDZANIE ROZWOJEM

Cel strategiczny:

Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju.

4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem.

Działania w ramach niniejszego celu stanowią odpowiedź na rosnące oczekiwania klientów względem organów administracji publicznej, a także uwzględniają instrumenty realizacji polityki rozwoju w ramach nowej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na latach 2021-2027, które warunkują konieczność zacieśnienia współpracy, skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy oraz podmioty prywatne i organizacje pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców, dla których granice pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego mają jedynie administracyjny (a nie kompetencyjny) wymiar. Skuteczne instytucje publiczne muszą być inkluzywne, dostępne i otwarte dla obywateli i przedsiębiorców oraz nastawione prorozwojowo. Poprzez partnerską współpracę

możliwa będzie z kolei sprawna koordynacja i integracja najważniejszych procesów gospodarczych i społecznych na terenie powiatu ostrowieckiego.

Cechą współczesnego otoczenia każdej jednostki administracji publicznej są coraz szybciej zachodzące zmiany, które dotyczą prawa (co ma bezpośredni wpływ na zakres realizowanych zadań), społeczeństwa, roli klienta usług publicznych, postępu technicznego itp. (np. zmiany dotyczące organizacji pracy i wykorzystania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych, zwłaszcza w dobie epidemii). Stąd kluczowe znaczenie będzie miała ciągła poprawa jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej, w tym poprzez doskonalenia kadry, procedur i procesów współpracy. Ważnym elementem będzie dalsza elektronizacja obsługi obywateli i przedsiębiorców, co poprawi funkcjonowanie administracji, obniży jej koszty i uprości działalność przedsiębiorstw. Zakładana jest też większa rola dialogu społecznego i obywatelskiego, wsparcie organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych działających w obszarach zgodnych z wizją i misją powiatu. Ważna będzie też skuteczna promocja.

4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym.

Mieszkańca nie interesuje kto jest administratorem konkretnej drogi. W jego interesie jest jak najszybsze oraz najbezpieczniejsze przemieszczenie się między dwoma punktami. Działania wskazane w tym celu dotyczą zarówno dróg gminnych i powiatowych jak i tych o znaczeniu krajowym. Rozbudowa drogi krajowej nr 9, będącej głównym ciągiem komunikacyjnym w powiecie, została ujęta w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego i to właśnie Zarząd Województwa odpowiada za jego realizację. Podstawowym problemem sieci dróg powiatu ostrowieckiego jest niska przepustowość i tym samym obniżony poziom bezpieczeństwa. Kwestie te mają niebagatelne znaczenie zarówno dla rozwoju lokalnej gospodarki (np. dostępność komunikacyjna terenów inwestycyjnych), jak i standardów zamieszkiwania (np. lokalne połączenia komunikacyjne). Dlatego szczególnie istotna jest właśnie realizacja dużych inwestycji drogowych na terenie powiatu. Jedną z głównych inwestycji wydaje się przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski, która będzie stanowiła alternatywę dla DK9. Biorąc pod uwagę profil powiatu, celem zachowania walorów krajobrazowych należy podjąć dalsze starania celem zintensyfikowania rozbudowy sieci dróg rowerowych.

Niemniej istotne jest opracowanie programu inwestycyjnego (wieloletniego) dla dróg powiatowych i powiązanych z nimi ciągów pieszych i dróg rowerowych. Kompleksowy plan przyczyni się do poprawy komunikacyjnej powiatu oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa na drogach.

W zakresie nowych inwestycji kolejowych, najważniejszą dla rozwoju powiatu i jego atrakcyjności osadniczej są te związane z budową Centralnego Portu Komunikacyjnego. Pomimo olbrzymiej odległości dzielącej powiat ostrowiecki od CPK, przewidziano przez PKP kontynuację przebudowy linii kolejowej nr 25 na odc. Kunów – Stary Garbów oraz budowę nowej linii nr 84 na odcinku Radom – Iłża – Kunów.

Zalecany jest również monitoring elektro mobilności polegający na śledzeniu ogólnopolskich oraz powiatowych trendów w zakresie rejestracji pojazdów elektrycznych.

4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym

Nowe wytyczne dotyczące prowadzenia przez samorządy polityki rozwoju umożliwiają zawieranie lokalnych i ponadlokalnych partnerstw celem realizacji określonych wspólnych celów. Z perspektywy mieszkańca jako odbiorcy usług granice administracyjne nie mają wielkiego znaczenia. Interesuje go finalny produkt, usługa czy też dostępność miejsca. Z tego powodu ustawodawca przewidział możliwość tworzenia strategii ponadlokalnych, skupiających się na rozwoju określonego obszaru, ale nie ograniczonych granicami administracyjnymi. W przypadku powiatu ostrowieckiego strategia ponadlokalna mogłaby dotyczyć rozwoju turystyki, wzmocnieniu instytucji kultury czy też kreacji produktu lokalnego, który mógłby stanowić wizytówkę powiatu. Obecnie wszystkie gminy powiatu ostrowieckiego przynależą do MOF Miasta Północy, w skład którego wchodzą dodatkowo gminy powiatów koneckiego, skarżyskiego i starachowickiego. Porozumienie to wpisane jest do aktualnej Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego i daje tym samorządem możliwość ubiegania się o dodatkowe środki na realizację inwestycji.

Cel strategiczny: **Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju.**				
Cele operacyjne	Kierunki interwencji (Kluczowe działania)	Odpowiedzialność	Komórka monitorująca	Partnerzy realizacyjni
4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem	4.1.1. Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego	Starostwo Powiatowe i jednostki powiatowe	Firmy szkoleniowe i doradcze; mieszkańcy; przedsiębiorcy; organizacje pozarządowe
	4.1.2. Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Organizacje pozarządowe; Urząd Marszałkowski; jednostki organizacyjne powiatu; sektor prywatny
	4.1.3. Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym	Powiat ostrowiecki; gminy powiatu ostrowieckiego	Zarząd Powiatu; Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Administracja państwowa; Urząd Marszałkowski; organizacje pozarządowe; partnerskie jednostki samorządowe
4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym	4.2.1. Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Starostwo powiatowe
	4.2.2. Monitoring prac na linii kolejowej nr 25	Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Starostwo powiatowe; Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

	4.2.3.	Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84	Centralny Port Komunikacyjny	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Starostwo powiatowe; Zarząd Województwa Świętokrzyskiego
	4.2.4.	Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych	Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za infrastrukturę	Zarząd Dróg Powiatowych
	4.2.5.	Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości	Starostwo Powiatowe; gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za infrastrukturę	Inni zarządczy dróg
	4.2.6.	Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych	Starostwo Powiatowe; gminy powiatu ostrowieckiego; Urząd Marszałkowski	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za infrastrukturę	Organizacje pozarządowe; mieszkańcy; przedsiębiorcy; właściciele terenów
	4.2.7.	Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych	Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za komunikację	Mieszkańcy; Przedsiębiorcy
	4.2.8.	Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9	Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za inwestycje	Gminy powiatu ostrowieckiego
4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym	4.3.1.	Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy	Gminy powiatu ostrowieckiego	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Starostwo powiatowe; pozostali członkowie MOF

	4.3.2.	Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier	Starostwo Powiatowe	Właściwy wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny za politykę rozwoju	Gminy powiatu ostrowieckiego

ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
- Programem regionalnym na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.

Cele strategiczne		Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego powiązany z efektywną edukacją zawodową.		Wykorzystywanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego				Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu					Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju		
Cele operacyjne		1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Powiatu	1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej	2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego.	2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej	2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców	2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny	3.1. Dbałość o środowisko i dostosowanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej	3.2. Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu	3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego	3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu	3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów	4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem	4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym	4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym
Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych															
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	**I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.**	X	X												
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.												X		

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	**Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym**															
	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.	X	X		X											
	1.2. Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno- gospodarcze.	X	X													X
	1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.															
	1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.							X								
	1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	X	X		X	X	X		X	X		X		X		
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych															
	2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.	X	X						X				X			
	2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.	X	X									X				
	2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.	X	X		X		X									
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie															
	3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.												X		X	
	3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.												X		X	

	3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.												X		X
	3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.														
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	**Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie**														
	1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki.		X												
	1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu.	X							X	X			X		
	1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.		X		X										
	Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region														
	2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.							X						X	
	2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych							X							
	2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.							X							
	Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi														
	3.1. Silny kapitał społeczny w regionie.				X		X		X						
	3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym.								X	X		X			
	3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.		X										X	X	
	Cel 4. horyzontalny – Sprawne zarządzanie regionem														
	4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem.												X		X

	4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego.			X	X		X								X
	4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.												X		X
Program regionalny na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO[1]	**Priorytet 1. Konkurencyjna gospodarka**														
	1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywania zaawansowanych technologii.														
	1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych.		X							X			X		
	1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne.	X	X										X		
	1.4. Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.														
	Priorytet 2. Region przyjazny dla środowiska														
	2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.							X							
	2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.							X							
	2.3. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i							X			X				

[1] Projekt przeznaczony do konsultacji z dnia 29 września 2021 roku.

	zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.														
	2.4. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.							X							
	2.5. Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.							X							
	2.6. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.			X	X			X						X	
	Priorytet 3. Mobilność miejska														
	3.1. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunki gospodarki zeroemisyjnej.				X									X	
	Priorytet 4. Dostępne świętokrzyskie														
	4.1. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.										X			X	
	Priorytet 5. Świętokrzyskie dla mieszkańców														
	5.1. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu	X							X						

	społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.														
	5.2. Wspierania włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	**X**							**X**						
	5.3. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.								**X**	**X**		**X**			
	5.4. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			**X**	**X**		**X**								
	Priorytet 6. Wspólnota i przestrzeń														
	6.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach				**X**		**X**	**X**							**X**

	miejskich.														
	6.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.				X										
	Priorytet 7. Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców														
	7.1. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.	X								X					
	7.2. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości o kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.												X		
	Priorytet 8. Edukacja na wszystkich etapach życia														
	8.1. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów	X													

	kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym poprzez walidację uczenia się poza formalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego.														
	8.2. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	**X**							**X**						
	8.3. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej	**X**											**X**		

	i wspieranie mobilności zawodowej.														
	Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne														
	9.1. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.	**X**							**X**				**X**		
	9.2. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.	**X**											**X**		
	9.3. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.								**X**	**X**		**X**	**X**		
	9.4. Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.								**X**				**X**		

	Priorytet 10. Aktywni na rynku pracy															
	10.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej.	X													
	10.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy.												X		
	10.3. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.	X													

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU OSTROWIECKIEGO DO ROKU 2030

System wdrażania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030

System wdrażania oraz system monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 stanowią integralną część zarządzania strategicznego i polityki rozwoju prowadzonych przez samorząd powiatu.

W procesie realizacji strategii kluczową rolę odgrywać będzie przywództwo polityczne i organizacyjne Zarządu Powiatu Ostrowieckiego, rozumiane jako strategiczna rola organu wykonawczego samorządu powiatowego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów strategicznych.

Projekty i zadania w ramach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, rok, kilka lat, aż do zadań ciągłych.

Strategia ta będzie wdrażana przy zaangażowaniu zróżnicowanych instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu powiatowego. Kategorię tę tworzą w szczególności:

- powiatowe strategie sektorowe, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów,
- wieloletnia prognoza finansowa, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych,
- przedsięwzięcia i projekty realizowane w ramach zadań bieżących oraz projektów wdrażanych na podstawie odrębnych porozumień lub umów (m.in. projekty wykorzystujące zewnętrzne źródła finansowania, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, np. zlecanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym).

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 nie ogranicza się w swych założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych powiatu, ale angażuje i inicjuje działania realizowane w szerokich partnerstwach lokalnych oraz

subregionalnych. Znajduje to wyraz w kierunkach interwencji (kluczowych zadaniach) zawartych w strategii, dla których jednostkami realizującymi są zarówno wydziały i jednostki powiatowe, jak również samorządy gmin powiatu, administracja rządowa, samorząd regionalny, podmioty prywatne i pozarządowe. Koniecznym i celowym działaniem w okresie realizacji strategii będzie tworzenie warunków dla ścisłej partnerskiej współpracy między samorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. Jest ona rozumiana, jako otwarta i aktywna współpraca równoprawnie traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje realizujące i wspierające realizację działań na rzecz rozwoju powiatu. W konsekwencji system realizacji strategii obejmował będzie trzy główne sfery aktywności:

- SFERA PODLEGŁOŚCI, obejmująca kierunki interwencji należące do zakresu bezpośrednich, formalnych kompetencji samorządu powiatowego oraz podległych mu jednostek,
- SFERA WSPÓŁZALEŻNOŚCI, obejmująca kierunki interwencji, w stosunku do których samorząd powiatowy posiada wpływ pośredni (inicjujący działania, koordynujący działania wielu podmiotów) lub nie posiada żadnego formalnego wpływu, ale są one realizowane przez partnerów lokalnych (samorządy gminne, sektor gospodarczy oraz pozarządowy) i są istotne dla rozwoju całego Powiatu,
- SFERA ODDZIAŁYWANIA, obejmująca kierunki interwencji pozostające poza sferą bezpośrednich kompetencji lub pośredniego wpływu samorządu powiatowego, realizowane przez organy administracji rządowej, samorząd regionalny lub innych kluczowych partnerów (są to najczęściej zadania o charakterze regionalnym lub ponadregionalnym, w których powiat uczestniczy jako partner lub nie uczestniczy w sposób czynny).

Charakter danego kierunku interwencji w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 (czyli przynależność do jednej z czterech ww. sfer) precyzują wskazania dotyczące jednostki odpowiedzialnej, jednostki monitorującej ze strony powiatu oraz partnerów, znajdujące się przy każdym kierunku interwencji.

Poniżej przedstawione zostały, w sposób poglądowy, podstawowe założenia dotyczące systemu realizacji strategii w formie macierzy porządkującej cele operacyjne w układzie głównych sfer aktywności.

Cele operacyjne i kierunki interwencji	Sfera podległości	Sfera współzależności	Sfera oddziaływania
Obszar: GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY			
1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Powiatu.			
Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych	X		

Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami	X	X	
Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu	X		
Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy	X		
Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy	X		
Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego	X		
Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów	X		
1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej			
Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej	X	X	
Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne	X	X	
Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym	X	X	
Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym	X	X	
Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu			X
Obszar: OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE			
2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego			
Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego	X	X	X
Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej	X		
Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy	X		
Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki	X		

Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych	X		
2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej			
Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia.	X	X	
Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej	X	X	X
Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami	X		
Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu	X	X	X
Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym	X	X	
Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym			X
2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców			
Wspieranie klubów i organizacji sportowych	X		
Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym	X	X	
Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej	X	X	
Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku	X	X	
Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie			X
Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim	X	X	
2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny			
Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”			X

Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie	X	X	
Obszar: DOGODNE WARUNKI ŻYCIA			
3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.			
Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu	X	X	
Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	X	X	
Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych		X	X
Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego			X
Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego	X	X	X
Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych	X	X	X
Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych	X	X	X
Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska	X	X	X
Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych			X
3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu			
Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych	X	X	
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców	X	X	
Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej	X		

i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży			
Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu	X	X	
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom	X	X	
Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem	X		
Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych	X	X	
Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców	X	X	
Poprawa dostępu do mieszkań		X	
3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego.			
Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim	X		
Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych	X	X	
Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia	X	X	
3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.			
Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych	X	X	X
Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej	X	X	
Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego	X	X	X
Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych	X		
Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego	X	X	X
3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów			
Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych	X	X	
Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku)		X	X
Promocja sektora opieki nad osobami	X	X	X

starszymi			
Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom	X	X	
Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań		X	X
Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie			X
Obszar: ZARZĄDZANIE ROZWOJEM			
4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem			
Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej	X	X	
Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych	X	X	
Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym	X	X	
4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym			
Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego			X
Monitoring prac na linii kolejowej nr 25			X
Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84			X
Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych	X		
Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości	X	X	
Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych	X	X	X
Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych	X		
Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9	X	X	
4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym			
Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy		X	X
Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier	X	X	X

System monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiąganiu celów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

Sprawozdawczość (na potrzeby monitoringu, ewaluacji i ewentualnej aktualizacji strategii) będzie realizowana co do zasady w okresach rocznych. Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na powiaty, zgodnie z dyspozycją art. 30a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie powiatu. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, czy uchwał.

Proponowane mierniki realizacji celów operacyjnych:

Obszar strategiczny: GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	
Cel operacyjny 1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Powiatu.	• Liczba osób z terenu powiatu, którym przyznano środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – dane Powiatowego Urzędu Pracy i/lub innych podmiotów realizujących tożsame działania;
	• Skala bezrobocia długotrwałego (odsetek osób pozostających bez pracy od 12 lub więcej miesięcy zarejestrowanych w rejestrach – dane Powiatowego Urzędu Pracy;
	• Liczba osób przeszkolonych ze środków KFS – dane Powiatowego Urzędu Pracy;
	• Liczba absolwentów szkół zawodowych – dane właściwych placówek oświatowych;
Cel operacyjny 1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej.	• Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie powiatu w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – dane BDL GUS;
	• Liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON oraz stosunek liczby nowych działalności gospodarczych rejestrowanych na terenie powiatu do podmiotów wyrejestrowywanych – dane BDL GUS i/lub CEIDG;
	• Stopa bezrobocia na terenie powiatu – dane Powiatowego Urzędu Pracy;

	• Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu – dane Powiatowego Urzędu Pracy;
Obszar strategiczny: OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	
Cel operacyjny 2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego.	• Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego – tak/nie – informacja Starostwa Powiatowego;
	• Liczba odwiedzających Muzeum Historyczno-Archeologiczne – dane Muzeum;
Cel operacyjny 2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej.	• Długość urządzonych i oznakowanych wielofunkcyjnych tras turystycznych na terenie powiatu, w szczególności rowerowych – dane poszczególnych JST;
	• Liczba podmiotów gospodarczych działających w sekcji I w klasyfikacji PKD (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) na terenie powiatu – dane BDL GUS;
	• Liczba turystów odwiedzających główne atrakcje turystyczne powiatu – dane podmiotów z sektora turystycznego i przemysłów czasu wolnego;
	• Korzystający z noclegów na terenie powiatu w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego, w tym turyści zagraniczni – dane BDL GUS.
Cel operacyjny 2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców.	• Liczba obiektów sportowo rekreacyjnych na 1 tys. mieszkańców –dane poszczególnych JST i/lub BDL GUS;
	• Liczba imprez sportowych i innych uczestników na terenie powiatu – dane klubów i organizacji sportowych i/lub poszczególnych JST;
	• Liczba wybudowanych i/lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej – dane poszczególnych JST;
Cel operacyjny 2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny.	• Liczba podmiotów gospodarczych działających w sekcji R w klasyfikacji PKD (kultura, rozrywka i rekreacja) na 1 tys. mieszkańców – dane poszczególnych JST i/lub BDL GUS;
Obszar strategiczny: DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	
Cel operacyjny 3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji	• Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu – dane poszczególnych JST i/lub BDL GUS;
	• Liczba projektów wdrażających technologie OZE na terenie powiatu – dane poszczególnych JST;
	• Liczba zmodernizowanych kotłowni w zakresie wymiany

energetycznej.	źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne – dane poszczególnych JST;
	• Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej pod kątem efektywności energetycznej dane poszczególnych JST;
Cel operacyjny 3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu.	• Udział osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej – dane instytucji pomocy społecznej poszczególnych JST;
	• Liczba nowych mieszkań socjalnych i chronionych – dane instytucji pomocy społecznej poszczególnych JST.
	• Liczba miejsc całodobowych i dziennych form wsparcia – dane instytucji pomocy społecznej poszczególnych JST;
Cel operacyjny 3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego.	• Nakłady finansowe poniesione na rozbudowę/modernizację Szpitala – dane Szpitala;
	• Liczba akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych organizowanych dla mieszkańców – dane Starostwa Powiatowego i/lub poszczególnych JST;
	• Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, przypadająca na 1 mieszkańca – dane placówek służby zdrowia i/lub BDL GUS;
Cel operacyjny 3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.	• Liczba godzin zajęć szkolnych w ramach kształtowania i promocji postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych – dane placówek oświatowych i Policji;
	• Liczba wypadków drogowych, w tym z udziałem pieszych – dane Policji;
	• Suma środków publicznych przeznaczonych na poprawę stanu specjalistycznego doposażenia służb ratowniczych – dane poszczególnych JST oraz służb;
Cel operacyjny 3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów.	• Liczba miejsc w DPS na terenie powiatu – dane DPS
	• Odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – dane BDL GUS
Obszar strategiczny: ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	
Cel operacyjny 4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem.	• Liczba usług w powiecie świadczonych za pomocą sieci Internet – dane Starostwa Powiatowego;
	• Liczba zadań zlecanych organizacjom pozarządowym – dane Starostwa Powiatowego;
Cel operacyjny 4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej	• Długość dróg wybudowanych i zmodernizowanych na terenie powiatu [km] – dane poszczególnych JST;
	• Długość [km] nowych i zmodernizowanych ciągów pieszych i tras rowerowych na terenie powiatu - dane Starostwa Powiatowego i innych JST i/lub innych

mobilności w wymiarze lokalnym.	zarządców;
	• Liczba zmodernizowanych (oświetlonych) przejść dla pieszych - dane poszczególnych JST;
	• Liczba zarejestrowanych samochodów elektrycznych na terenie powiatu – dane Starostwa Powiatowego;
Cel operacyjny 4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym.	• Liczba zawiązanych porozumień przez samorządy z powiatu ostrowieckiego – dane poszczególnych JST;
	• Liczba opracowanych strategii ponadlokalnych – dane poszczególnych JST.

Potencjalne źródła finansowania kierunków interwencji określonych w ramach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030

Chcąc zrealizować konkretne zamierzenia wynikające ze strategii, oprócz adekwatnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i rzeczowych, niezbędne jest posiadanie odpowiednich środków finansowych. Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki rozwoju powiatu powinny być wykorzystane wszystkie dostępne środki finansowe. Biorąc to pod uwagę, a także zakładany okres obowiązywania strategii, należy wyszczególnić następujące potencjalne źródła finansowania działań rozwojowych:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego: województwa, powiatu oraz gmin wchodzących w skład powiatu,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze EOG,
- środki sektora prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich", czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych obejmie okres Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 oraz wsparcie w ramach nowego Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU).

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3mld euro, a antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma

wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;
- Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;
- Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
- Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
- Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obronny i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
- Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro.

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdą się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,** zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki będą wypłacane państwom członkowskim na podstawie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, w których znajdą się projekty reform i inwestycji publicznych. Plany muszą odzwierciedlać wyzwania krajowe, a jednocześnie być zgodne z priorytetami Unii (wspierać wzrost i zatrudnienie oraz odporność społeczno-gospodarczą, przyczyniać się do ochrony klimatu i równowagi ekologicznej, sprzyjać transformacji cyfrowej). Przykłady dziedzin, których mogą dotyczyć projekty obejmują:

- Czyste technologie,
- Efektywność energetyczną,
- Inteligentny transport,
- Łączność elektroniczna,

- Usługi cyfrowe,
- Badania i innowacje,
- Edukację, umiejętności i pracę,
- Zdrowie.

Środki na odbudowę i zwiększanie odporności mogą zostać rozdysponowane do końca 2023 r., a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 r.

Kolejnym ważnym instrumentem będzie **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, mający na celu wspieranie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i zapobieganie narastaniu dysproporcji regionalnych, ustanowiony w ramach polityki spójności. Pula środków wynosi około 17,5 mld euro.

Budżet Unii Europejskiej – Wieloletnie Ramy Finansowe oraz Europejski Instrument na rzecz Odbudowy to dla Polski około 139 mld euro w formie dotacji. Polska ma być największym beneficjentem polityki spójności i otrzymać 66,8 mld euro. Dodatkowe środki z polityki spójności w odpowiedzi na kryzys to szacunkowo 3 mld euro (inicjatywa React EU), a środki ze Wspólnej Polityki Rolnej dla Polski to 28,5 mld euro.

Pod koniec września 2021 roku opublikowano projekt Programu Regionalnego na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego odnosi się właśnie do tego projektu, dlatego możliwym jest, że ostateczny kształt programu operacyjnego ulegnie jeszcze zmianom.

Podsumowując, potencjalne źródła finansowania kierunków interwencji określonych w ramach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 obejmują m.in.:

- Program regionalny na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE;
- Obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym, m.in.:
    - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
    - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
    - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
    - Program Operacyjny Polska Cyfrowa;
- Dodatkowe źródła finansowania, m.in.:
    - Fundusze norweskie i EOG na lata 2014-2021,
    - Program Life,
    - ELENA,
    - Program ERASMUS +,
    - Program Interreg Europa Środkowa;

- Środki budżetu państwa, m.in.:
    - Programy Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
    - Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w tym nowy rządowy program na rzecz osób starszych "Aktywni plus", Program Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
    - Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym programy: Moja woda, Czyste powietrze i STOP SMOG, Kangur – Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły,
    - Rządowy Fundusz Dróg Samorządowych,
    - Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych,
    - Fundusz Inwestycji Samorządowych,
    - Program Mieszkanie +,
    - Program Maluch +,
    - Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030;
- Dodatkowe formy finansowania, m.in.:
    - Partnerstwo Publiczno-Prywatne,
    - Krajowa i regionalna tarcza antykryzysowa.

W kontekście pozyskiwania zewnętrznego finansowania na działania rozwojowe trzeba przypomnieć, że aplikowanie musi być każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą konkretnej dokumentacji konkursowej/programowej pod kątem uprawnionych beneficjentów, szczegółowych wymagań oraz wysokości wkładu własnego.

Zarządzanie ryzykiem w procesie realizacji strategii

Szacowanie ryzyka wywodzi się z działalności komercyjnej, gdzie przedsiębiorstwa próbowały oszacować ewentualne straty finansowe w następstwie podjętych decyzji ekonomicznych. Ze względu na inny charakter działalności samorządu, którego rolą jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców a nie generowanie zysku, proces zarządzania ryzykiem wygląda inaczej niż w sektorze prywatnym. Starostwo ma wdrożony system kontroli zarządczej, którego jednym z elementów jest właśnie szacowanie ryzyka. Podstawą tego procesu jest identyfikacja i klasyfikacja zachodzących, czy też mogących nastąpić procesów. Można wyróżnić trzy podstawowe grupy ryzyka:

- ryzyka wewnętrzne (finansowe, operacyjne),
- ryzyka zewnętrzne (czynniki ekonomiczne, naturalne, zmiany polityczne),
- ryzyka strategiczne (wynikające z decyzji zarządczych np. dotyczących inwestycji, kredytowania, partnerstw i porozumień).

W przypadku realizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 przygotowano analizę trzech grup oraz sześciu obszarów ryzyka:

- finansowe – sytuacja finansowa jednostki, w tym jej zdolności inwestycyjne;
- operacyjne – zasoby kadrowe umożliwiające realizację działań;
- ekonomiczne – środki zewnętrzne;
- naturalne – związane ze środowiskiem przyrodniczym, katastrofami naturalnymi itp.;
- polityczne – zmiany zachodzące w przepisach prawa mające potencjalny wpływ na realizację działań;
- zarządcze – definiowane jako działania wymagające osiągniecia porozumień z podmiotami zewnętrznymi.

Przy każdym działaniu oszacowano ryzyko realizacji w trójstopniowej skali: niskie (low -L), średnie (middle -M), duże (high – H). Szczegółowy rozkład prezentuje poniższy schemat.

Największego ryzyka należy upatrywać w możliwości nie pozyskania środków finansowych z zewnętrznych źródeł, w tym funduszy UE. Dodatkowo istnieją ryzyka zarządcze, wiążące się w głównej mierze z koniecznością realizacji zadań, które leżą poza kompetencją powiatu. W takim przypadku Zarząd Powiatu może ograniczyć się wyłącznie do lobbowania, monitorowania oraz aktywnego wspierania. Trzecią kategorią najczęściej występującego ryzyka są obszary zewnętrzne związane z kwestiami politycznymi. Zmienność ustawianego prawa może nałożyć na samorządy dodatkowe obowiązki, wymagania, zadania, jak również ich pozbawić, co może mieć realny wpływ na możliwość realizacji postawionych przed samorządem działań. W przekroju wszystkich zaproponowanych celów najwyżej zostały ocenione zdolności operacyjne Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz jednostek powiatowych.

Cele operacyjne i kierunki interwencji	Ryzyka wewnętrzne		Ryzyka zewnętrzne			Ryzyka strategiczne
	finansowe	operacyjne	ekonomiczne	naturalne	polityczne	zarządcze
Obszar: GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY						
1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Powiatu.						
Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych	L	L	L	L	L	M
Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami	L	L	L	L	L	M
Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu	L	M	L	L	L	M
Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy	L	L	M	L	M	L
Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy	L	L	L	L	M	L
Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego	M	L	L	L	L	L
Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów	L	L	L	L	L	L
1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej.						
Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej	L	M	L	L	L	M
Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne	L	L	M	M	L	M
Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym	L	L	M	L	L	L

Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym	L	L	L	L	L	M
Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu	L	H	M	L	L	H
Obszar: OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE						
2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego.						
Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego	L	L	L	L	H	H
Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej	M	L	M	L	L	L
Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy	M	M	M	L	L	L
Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki	L	L	L	L	L	L
Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych	L	M	L	L	L	L
2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej						
Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia.	M	L	M	L	L	M
Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej	L	L	H	L	L	M
Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami	L	L	L	L	L	L
Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu	L	L	M	L	L	L
Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym	L	M	M	L	L	M

Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym	L	L	H	L	L	M
2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców.						
Wspieranie klubów i organizacji sportowych	L	L	L	L	L	L
Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym	L	L	L	H	L	L
Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej	M	L	H	L	L	L
Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku	L	L	L	L	L	L
Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie	L	L	H	L	L	M
Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim	L	M	L	L	L	L
2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny.						
Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”	M	M	H	L	L	H
Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie	L	L	L	L	L	L
Obszar: DOGODNE WARUNKI ŻYCIA						
3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.						
Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu	M	L	M	L	L	L
Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	M	L	H	L	L	L
Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych	M	L	H	M	L	L
Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego	M	L	H	M	L	H
Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji	L	L	L	L	L	M

energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego						
Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych.	L	L	M	L	L	L
Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych	L	L	L	L	L	L
Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska	H	L	H	L	L	M
Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych	H	L	M	L	L	L
3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu.						
Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych	L	L	L	L	L	L
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców	L	L	L	L	L	L
Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży	M	L	M	L	L	L
Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu.	M	L	L	L	L	L
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom	M	L	M	L	L	L
Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem	L	L	L	L	L	L
Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych	H	L	H	L	L	M
Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców	H	L	H	L	L	L
Poprawa dostępu do mieszkań	H	L	H	L	L	M

3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego.						
Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim	H	L	H	L	H	M
Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych	M	L	L	L	L	L
Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia	L	L	L	L	L	L
3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.						
Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych	M	L	M	L	L	L
Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej	L	L	L	L	L	L
Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego	L	L	L	L	L	M
Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych	M	L	M	L	L	L
Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego	M	L	M	L	L	L
3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów.						
Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych	L	L	L	L	L	L
Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku)	L	L	L	L	L	L
Promocja sektora opieki nad osobami starszymi	L	L	L	L	L	M
Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom	L	L	L	L	L	L
Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań	M	L	M	L	L	L
Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie	M	L	H	L	L	L
Obszar: ZARZĄDZANIE ROZWOJEM						

4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem.						
Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej	M	L	L	L	L	M
Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych	M	L	L	L	M	L
Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym	L	L	L	L	L	M
4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym.						
Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego	L	L	H	M	H	H
Monitoring prac na linii kolejowej nr 25	L	L	H	M	H	H
Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84	L	L	H	M	H	H
Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych.	M	L	L	L	L	L
Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości	M	L	H	M	L	M
Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych	M	L	M	L	L	L
Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych	L	L	L	L	L	L
Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9	H	L	H	M	L	M
4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym						
Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy	L	L	L	L	L	L
Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier	L	L	L	L	L	L

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla powiatu ostrowieckiego 24

Spis wykresów

Wykres 1. Poziom zadowolenia z zamieszkania na terenie powiatu ostrowieckiego 6
Wykres 2. Potencjalna chęć wyprowadzenia się poza powiat ostrowiecki 6
Wykres 3. Priorytety rozwojowe w ocenie mieszkańców 7
Wykres 4. Ocena czynników w obszarze biznes i rynek pracy 7
Wykres 5. Ocena czynników w obszarze infrastruktury komunikacyjnej 8
Wykres 6. Ocena czynników w obszarze zdrowia 8
Wykres 7. Ocena czynników w obszarze spędzania wolnego czasu 9
Wykres 8. Ocena czynników w obszarze ochrony środowiska 9
Wykres 9. Ocena czynników w obszarze edukacji i wychowania 10
Wykres 10. Ocena czynników w obszarze bezpieczeństwa 10
Wykres 11. Ocena czynników w obszarze pomocy społecznej 11
Wykres 12. Atrakcyjność powiatu ostrowieckiego wśród uczniów wg miejsca zamieszkania 11
Wykres 13. Czynniki determinujące o atrakcyjności powiatu ostrowieckiego 12
Wykres 14. Poziom zadowolenia z aspektów życia 13
Wykres 15. Główne czynniki, które mogłyby przekonać młodzież do pozostania w powiecie ostrowieckim 14